

SKEI bo začel priprave na splošno stavko

Kot je na tiskovni konferenci to sredo povedal Albert Vodovnik, predsednik SKEI, bo ta sindikat že februarja svoje članstvo in druge zaposlene pozval k izrekanju o splošni stavki v kovinski in elektroindustriji. Za ta korak se bodo odločili zaradi tega, ker jim vlada še ni odgovorila na vprašanje, kdaj in kako bo reševala razmere v Slovenskih železarnah, Litostroju in še nekaterih podjetjih. V SKEI so ogorčeni tudi zaradi tega, ker je bila namesto sanacije železarn s slovenskim kapitalom kupljena jeklarna v Novi Huti na Češkem, ki bo konkurirala domačim železarjem.

Vladi, gospodarski zbornici in menedžerjem je Vodovnik očital, da nad delavci, brez dogovarjanja s sindikati, izvajajo gospodarski teror. »Gre jim za to, da bi naše plače znižali na češko raven. Ob tem ko si prizadevamo za rešitev naših železarn, smo prek televizije zvedeli, da je naš kapital kupil jeklarno na Češkem. Obveščeni smo tudi, da z Norvežani potekajo pogovori o prodaji Taluma. Tujcem je naše elektrogospodarstvo menda že zagotovilo dobavo električne energije po evropskih cenah. Ker so cilji tujcev popolnoma jasni, saj jih zanima le oplajanje kapitala, lahko pride do težkih posledic v Impolu, kjer bi lahko propadlo kar 400 delovnih mest. Naša podjetja (Talum, SŽ in Ruše) so elektriko plačevala po ceni, ki jim je onemogočala donosno poslovanje.« Tako Vodovnik, ki je predsedniku uprave Slovenskih železarn Igorju Umku očital, da namesto o tem, kako bo delavcem dal delo, razmišlja o prodaji posameznih tovarn. Tako naj bi bila stečaja Verige in Fiproma že pripravljena.

V nevarnosti je tudi Metal z Raven, ki ga bremeni neuspešna združitve z Jeklom iz Stor.

Zaradi vsega tega, Umek je menda govoril tudi o dobavah iz vzhodnoevropskih železarn, SKEI še naprej zahteva njegovo razrešitev.

SKEI bo sprožil izrekanje članstva o splošni stavki tudi zaradi nekaterih drugih vprašanj. Vodovnik je na prvem mestu omenil hudo povečanje prispevka za uporabo mestnega zemljišča, zaradi česar nekatera podjetja izgubljajo tla pod nogami. SKEI nasprotuje tudi zmanjševanju pravic delavcev, kar skuša vlada uveljaviti pri sprejemanju nove delovnopravne zakonodaje, zlasti pri reformi pokojninskega zavarovanja. Pri tem se vlada naslanja tudi na zahteve Mednarodnega denarnega sklada.

Če do konca januarja SKEI ne bo prejel zadovoljivih odgovorov, bo februarja sprožil izrekanje članstva o splošni stavki. Če se bo zanjo odločila večina, bo splošna stavka (en delovni dan v Impolu stane 800.000 mark), zelo verjetno napovedana še pred koncem februarja.

F. K.

Dušan Semolič je na seji ekonomsko-socialnega sveta takole razložil Janezu Podobniku, predsedniku državnega zbora, kakšno naj bi bilo socialno partnerstvo v naši državi.

Več na strani 3

Takole je naš zunanji sodelavec Jože Aberšek »videl« klic delavk Tekstilne industrije Otiški Vrh, naj jim država bolj pomaga. O reševanju njihovih težav pišemo obširneje na strani 6.

Ministrstvo za delo je ta torek predstavilo mnenja o predlogih socialnih partnerjev na belo knjigo o pokojninski reformi. Za ministra Toneta Ropa in njegove sodelavce je več predlogov ZSSS sprejemljivih. Predlog, da bi se delavci in delavke še naprej upokojevali pri sedanji starostni in delovni dobi, pa odločno odklanjajo. Drugi steber, to je naložbeno zavarovanje, bodo še temeljito dopolnili, da bi javnost še bolj prepričali. Tudi uveljavljen bo kasneje, v prvi fazi bodo le reformirali sedanj sistem. Da bi bili pri predlaganju reforme prepričljivejši, so na ministrstvu naročili tudi javnomnenjsko raziskavo. Odgovori skoraj 800 anketirancev kažejo, da je velika večina za reformo, še posebej za zmanjšanje razlik v višini pokojnin.

Novosti v zvezi s pokojninsko reformo so predstavili (od leve proti desni): Marko Štrovs, Tone Rop, Dušan Kidrič in Helena Bešter.

Bela knjiga z zamikom

Minister **Tone Rop** se strinja z veliko večino pripomb in predlogov sveta ZSSS in Konfederacije 90. Pisnih pripomb drugih sindikatov in delodajalcev še niso prejeli. Medgeneracijska pogodba naj bi torej tudi po njegovem mnenju ostala temelj pokojninskega zavarovanja. Zanj pa naj ne bi sklepali posebnega socialnega sporazuma, ampak naj bi bila sestavina rednega sporazuma.

Rop se strinja tudi z izenačevanjem prispevkov vseh zavarovancev, nasprotuje pa delitvi pokojninskega zavarovanja na delavsko, kmečko, obrtniško in še kakšno. Prispevkov v pokojninsko blagajno po njegovem mnenju ni mogoče absolutno izenačiti. Če bi nekateri samozaposleni plačevali enako kot zaposleni v drugih sektorjih, bi nekateri verjetno raje ponovno odšli med brezposelne.

Rop se ne strinja tudi s stališčem ZSSS, ki zavrača nov naložbeni steber pokojninskega zavarovanja. Meni, da ga je smiselno uvesti, pred tem pa zanj najti še boljše rešitve. Zlasti jamstvo države za naloženi denar bi moralo biti prepričljivejše. Sploh pa naložbeno zavarovanje pride v poštev šele v drugi fazi reforme pokojninskega zavarovanja. Najprej bodo izpeljali le spremembe sedanjega sistema.

Rop zavrača tudi predlog ZSSS, naj bi davčne olajšave za naložbe v pokojninsko zavarovanje uvedli pred celovito reformo.

Za Ropa je najbolj nesprejemljiv predlog ZSSS, da za upokojitev potrebne starosti in delovne dobe ne bi povečevali. Če bi pri tem ostalo, namreč pokojninska blagajna ne bi več zbrala dovolj denarja. Prispevno stopnjo bi morali precej povečati, zaradi česar bi gospodarstvo postalo manj konkurenčno. Ta račun se po Ropovem mnenju ne izide.

Zahtevo ZSSS za ureditev delovnih pogojev Rop zelo podpira.

Novi zakon o varstvu pri delu naj bi bil sprejet že pred uvedbo pokojninske reforme. Minister podpira tudi povezavo reforme pokojninskega zavarovanja z vodenjem družinske politike. Reforme invalidskega zavarovanja pa minister ne bi odlagal.

Kar zadeva pripombe Konfederacije 90, je Rop dejal, da sprejema zlasti povezavo med minimalno plačo in pokojnino.

Rop je še zagotovil, da bodo na pripombe sindikatov tudi pisno odgovorili. Za upokojitev potrebna starost in delovna doba je po njegovem mnenju ključna točka, o kateri bo soglasje s sindikati najtežje doseči. Prvo usklajevanje naj bi bilo na ekonomsko-socialnem svetu že 21. januarja.

Če soglasja o vseh vprašanih ne bo, bodo morali pač v državni zbor poslati neuskaljeno belo knjigo in na njej temelječ zakon. V državnem zboru naj bi predhodno obravnavo pokojninske reforme opravili v aprilu, zakon pa naj bi bil sprejet pred koncem letošnjega leta. V prihodnjem letu bi nekatere reforme, te bodo zelo postopne, tudi že veljale.

Javno mnenje podpira pokojninsko reformo

Na vprašanje agencije Studio 3S (anketirali so 791 oseb), ali bi se vključili v večstebni sistem, če bi imeli možnost izbire, je 57 odstotkov anketiranih odgovorilo z da. Za zmanjšanje razponov med najvišjo in najnižjo pokojnino se je izreklo kar 82 odstotkov vprašanih. Zmanjšanje najvišjih pokojnin, ki naj bi finančne težave pokojninske blagajne najbolj reševalo, podpira 49 odstotkov anketiranih. Predlagane spremembe pokojninskega zavarovanja dobro pozna 9,5 odstotka anketiranih, nekaj ve 43 odstotkov, nič pa kar 47 odstotkov. Da je reforma pokojninskega zavarovanja potrebna, pa meni 60 odstotkov anketiranih. O tej javnomnenjski raziskavi smo dobili le nekaj grafov, podrobnejši podatki še niso obdelani. Kakšna je prava vrednost vprašanj in odgovorov (oboje je dokaj nestandardno), bo mogoče soditi šele po njihovi obdelavi, tudi po predstavitvi uporabljenega vzorca.

Še siva knjiga

Na vprašanje, ali so o beli knjigi razpravljali tudi z organizacijami upokojencev, je **Dušan Kidrič** povedal, da je **De-sus** napovedal svojo knjigo, torej svojo različico. Če bo do tega prišlo, bo tudi ta predmet državnozbornske procedure. Delodajalci pa zaenkrat niso ničesar poslali, niti napovedali.

Helena Bešter je dodatno utemeljila, zakaj predlog za ohranitev sedanje starosti in delovne dobe za predlagatelje reforme ni sprejemljiv. Za upokojitev potrebna starost in delovna doba v Sloveniji je med najnižjimi v Evropi. V večini držav je za upokojitev potrebno doživeti 65 let, na Danskem celo 67. Tisti, ki se upokojijo prej, morajo računati z velikimi odbitki od pokojnine; na Irskem je pokojnina za manjkajočih pet let manjša kar za 40 odstotkov. Neugodna gibanja na trgu delovne sile so tudi v drugih državah povzročila predčasno upokojevanje. V večini dežel tisti, ki izgubijo delo, najprej prejemajo nadomestilo za brezposelne, pokojnino pa šele potem, ko zanj izpolnijo pogoje.

Za varno starost je dobro imeti več sistemov zagotavljanja socialne varnosti, je povedal **Dušan Kidrič**. Varčevanje v drugem stebru je torej zagotovilo varnejše starosti. Kidrič meni, da Slovenci v varčevanje verjamemo.

Za nadaljnjo razpravo pa bo treba predloge za uvedbo naložbenega zavarovanja dopolniti, še posebej glede jamstev države. Ugovori proti naložbenemu zavarovanju bodo, ko bo izračunana cena njegovega uvajanja, mogoče še večji.

Utemeljitev za reformo invalidskega zavarovanja je obrazložil **Marko Štrovs**. Gre za področje, kjer starejši več ne zmorejo delati na delovnih mestih, tudi za obvelnost zaradi dela. Skupaj z družinskimi pokojninami je takšnih pokojnin kar polovica. S povečanjem starostne dobe bo takšnih pokojnin še več. Invalidsko zavarovanje je torej rezerva za vse tiste, ki ne morejo dočakati redne upokojitve.

Po Štrovsovem mnenju naj bi bilo invalidsko zavarovanje razvidnejše, zato bi prispevno stopnjo ločili od rednega pokojninskega zavarovanja. Delodajalci, pri katerih bi ugotavljali nadpovprečno invalidnost, naj bi plačevali višjo prispevno stopnjo. Takšni delodajalci bi zaposlene lahko dodatno zavarovali.

Kar zadeva delavke in delavce, ki so začeli delati že s 15 leti, je treba vedeti, da je sistem naravn na tiste, ki začnejo delati pri 18 letih. Vsi ti se hočejo upokojiti z 58 ali 55 leti, saj kasneje ne pridobijo nič.

Zlasti za delavke, ki so začele delati s 15 leti – po novem naj bi delale do 65. leta, delale bi torej kar 50 let – bo po Ropovem mnenju treba najti drugo rešitev.

Plače v javnem sektorju bodo javne

Ekonomsko-socialni svet sprejel pobudo ministra Toneta Ropa o javnosti plač v javnem sektorju ob zadržkih predstavnikov delodajalcev in pritrjevanju sindikatov

Ekonomsko-socialni svet je ta ponedeljek na izredni seji še pred podpisom dodatka k kolektivni pogodbi za negospodarstvo ugotovil, da so se stališča socialnih partnerjev glede tega dokumenta uskladila. Osvojil je predlog sindikatov negospodarstva, da se dogovor objavi s uradnem listu, soglašal pa je tudi z javnostjo plač zaposlenih v javnem sektorju, zlasti vodstvenih struktur. Ugotovil pa je tudi, da je vlada sprejela pripombe sindikatov in delodajalcev glede spremembe vsebine zakona o prispevkih za socialno varnost. O njih smo podrobneje poročali v prejšnji številki našega časnika.

Nobena seja ekonomsko-socialnega sveta ne mine brez iskrenja med socialnimi partnerji. Na tej se je kresalo med delodajalci in ministrom za delo Tonetom Ropom zaradi njegovega predloga, naj bodo plače zaposlenih v javnem sektorju javne. To pa naj bi bilo zapisano tudi v dodatku k splošni kolektivni pogodbi za negospodarstvo, ki so ga socialni partnerji podpisali v ponedeljek.

Rop je svoj predlog utemeljil s tem, da je treba plače v javnem sektorju tako in tako urediti. Nujno je, da bodo transparentne in omogočale hitro intervencijo ob morebitnem ubiranju stranpoti. S tem bi odpravili tudi vzrok za polemike o plačah (zlasti direktorjev) v javnem sektorju, kakršne so se pojavile v zadnjem času.

Delodajalska tretjina ekonomsko-socialnega sveta se je odločno uprla. Miha Grah, predsednik Obrtne zbornice Slovenije, Valter Drozg, podpredsednik Gospodarske zbornice, in Peter Vilhar iz Združenja delodajalcev so opozorili, da podjetij, ki niso v celoti last države (ki imajo torej tudi druge lastnike, delničarje), ne gre obravnavati enako kot tisti del javnega sektorja, ki živi izključno od proračuna. Drozg je denimo dejal, da so v saj tri vrste podjetij v državni lasti, med katerimi so nekatera tudi monopolisti, kot Luka Koper, Aerodrom Ljubljana, elektrogospodarstvo, železnica in druga. Toda ti monopolisti so monopolisti zato, ker so edina podjetja takšne vrste, kljub temu pa poslujejo po ekonomskih načelih in se bojujejo na trgu. Zato je treba državna podjetja, ki nastopajo na trgu, obravnavati drugače kot preostalo "javno sfero". Oziroma mora država pri njihovih plačah upoštevati poslovno uspešnost ali pa naj prepuusti lastnikom urejanje tega vprašanja.

Rop je menil, da za kaj takega ni razloga. Tudi državna podjetja, kjer

država ni edini lastnik, dobijo koncesijo za opravljanje dela, torej imajo zagotovljeno prodajo izdelkov oziroma storitev in ker vlada določa njihove cene, je prav, da nadzoruje tudi plače. Predvsem pa ni razlogov, da direktorji podjetij, ki

poslujejo po tržnih zakonitostih, v primeru uspešnosti ne bi mogli dokazati upravičenosti njihovih prejemkov. Država je že sklenila, da se plače direktorjev urejajo v skladu z navodili društva Manager in ob upoštevanju dejstva, da so to javna podjetja. To pa pomeni, da imajo direktorji plače v razponu od 60 do 90 odstotkov plače resornega ministra, in stimulacijo za uspešnost.

Sindikati so podprli javnost plač zaposlenih v javnem sektorju. Brane Mišič je pripomnil, da v ZDA na primer ne govorijo, da bi morale biti plače javne, toda uspešna podjetja ob koncu leta z veseljem objavijo take podatke. Opozoril je tudi na žalostno resnico, da imajo pri nas direktorji uspešnih podjetij v gospodarstvu pogosto nižje plače kot drugi. Na koncu razprave je Dušan Rebolj ponudil kompromis: javne naj bodo plače v podjetjih v večinski državni lasti. Rop pa je vztrajal, da so plače javne v javnih prav-

Tone Rop: Plače v javnem sektorju so urejene na osnovi vladine uredbe v višini 60 do 90 odstotkov plače resornega ministra, s tem, da se v državnih podjetjih, ki poslujejo po tržnih načelih, upošteva tudi uspešnost.

nih osebah, in oba predloga je ekonomsko-socialni svet združil. Plače v javnem sektorju bodo poslej javne in vlada bo imela možnost takoj ukrepati, če bi kje rasle preko postavljenih okvirov. **S. J.**

Kako do večje veljave ESS?

Janez Podobnik in Mitja Gaspari obiskala ekonomsko-socialni svet in potrdila vse večjo težo te ustanove civilne družbe

Ekonomsko-socialni svet se je ta teden sestal še v sredo, ko sta ga obiskala že pred časom povabljeni predsednik državnega zbora Janez Podobnik in finančni minister Mitja Gaspari. S Podobnikom se je svet dogovoril za tesnejše sodelovanje med državnim zborom, njegovimi odbori in ekonomsko-socialnim svetom pri obravnavanju vprašanj najširšega družbenega pomena. Podobnik je tudi obljubil, da bo v bodoče pozoren na to, ali prihajajo v državni svet v sprejem na tem svetu usklajeni zakonski predlogi. Mnenje ekonomsko-socialnega sveta lahko

predstavi samo predstavnik sveta, ne pa denimo, vlada (ki je pri nekaterih zakonih, poslanih v parlament, napačno navedla, da so stališča o njih v ESS usklajena, pa jih ta ustanova civilne družbe sploh ni obravnavala). Vse to in še drugo so bili predlogi sindikalnega dela ekonomsko-socialnega sveta in predsednik državnega zbora se je z njimi strinjal. Strinjal se je tudi, da bodo v državnem zboru proučili predlog sindikatov (Dušana Semoliča), naj bi zakonov ne sprejemali ali zavračali v celoti, če so ugovori samo na posamezne člene. To namreč po nepotrebnem

zapleta in podaljšuje sprejemanje zakonov, saj gre pogosto za člene, ki bi jih bilo brez težav usklajevati tudi kasneje. Predlagal je celo, naj se zapisnik tega razgovora pošlje komisiji državnega zbora za poslovnik DZ, saj se pripravljajo nekatere njegove spremembe. Pomisleke je imel edinele glede predloga, naj bi predstavnik sveta imel svoje stalno mesto na zasedanjih državnega zbora, češ da so ta zasedanja namenjena le državnemu zboru in vladi. Lahko pa bi odbori državnega zbora vabili predstavnike ekonomsko-socialnega sveta na svoje seje.

Srečanje ekonomsko-socialnega sveta s predsednikom državnega zbora "v živo" je kot kaže lepo uspešno: svetu je državni zbor priznal njegovo težo in pomen, od tu do ne ad hoc obravnavanja posameznih, ampak celovitejših vprašanj je le korak.

Mitja Gaspari pa je predstavil vsebino proračuna za letošnje leto, z drege ob njegovem oblikovanju, dodal opozorila mednarodnega denarnega sklada glede nadvse potrebne pospešitve socialnih in gospodarskih reform ter pozval ekonomsko-socialni svet, naj se zavzame za zmanjšanje proračuna. Čeprav se zlasti sindikatom ni prikupil z napovedmi krčenja socialnih pravic in še posebej o potrebi opustitvi splošnih in panožnih kolektivnih pogodb (sklepal naj bi jih le v podjetjih glede na njihove materialne zmožnosti) so se sogovorniki dogovorili, da se bodo pri poglobljeni razpravi o proračunu ponovno srečali po opravljeni prvi, najširši razpravi v državnem zboru in njegovih odborih, predvidoma pa v začetku februarja. **S. J.**

Ekonomsko-socialni svet z gostoma: Janez Podobnik je obljubil večje upoštevanje njegovih stališč v državnem zboru, Mitja Gaspari pa iskal pomoč za zmanjšanje proračuna.

Plačni sistem v negospodarstvu urejen

Ta ponedeljek so predstavniki enajstih sindikatov s področja negospodarstva podpisali aneks h kolektivni pogodbi za negospodarstvo, spremembe in dopolnitve h kolektivni pogodbi za negospodarstvo ter dogovor o obveznostih vlade, da državnemu zboru posreduje spremembe zakona o minimalni plači in načinu usklajevanja plač. Za vladno stran je vse te listine podpisal le minister za notranje zadeve Mirko Bandelj.

Tik pred slovesnim podpisovanjem je minister moral rešiti še zaplet v zvezi z zakonom o minimalni plači in načinu usklajevanja plač. Gre za 85.c člen tega zakona, ki javnim zavodom omejuje pravico, da del dohodka, ustvarjenega na trgu, namenijo za plače. Minister je sindikalistom obljubil, da bo vlada državnemu zboru predlagala spremembe sporne določbe, tako da bi bila spremenjena že pred 1. aprilom, ko zakon začne veljati.

Po podpisu listin o letošnji pla-

čni politiki v negospodarstvu pa je minister še povedal, da zagotavljajo socialno stabilnost in sistem kolektivnih pogajanj.

Ker sta obe strani nekoliko popustili, sta z zdravno presojo lahko dosegli kompromis. Koliko je kdo dosegel, koliko pa ne, za ministra ni pomembno. Vlada je najbolj

popustila pri zahtevi, da ne bo presežnih delavcev. Z doseženim so v vladi zadovoljni, saj bodo lahko izvajali varčevalno politiko.

Branimir Štrukelj (Sviz) je v imenu sindikatov izrazil strinjanje z ministrovo oceno o ohranitvi sistema kolektivnih pogajanj. Po Štrukljevem mnenju je za sindika-

te to pomembno zaradi tega, ker vlada sprva ni kazala tega namena. Izrazil je tudi upanje, da bo podpisano obvezovalo obe strani, da bodo listine toje veljale. Poudaril je še, da sindikati računajo, da bo minister izpolnil tudi obljubo glede omenjenega 85.c člena zakona o minimalni plači. Vlada naj sindikatov ne bi več prese- nečala z ukrepi, o katerih se z nji- mi prej ne bo dogovorila.

F. K.

Med čakanjem na podpis je **Vinko Kastelic**, vodja koordinacije negospodarskih sindikatov, povedal, da so sindikati med pogajanjem dosegli 4,8-odstotno povečanje plač. Kar zadeva letošnje usklajevanje, pa je ministra Bandlja bilo mogoče razumeti tudi tako, da bo letošnja inflacija precej večja kot v prejšnjih letih. To bi lahko pomenilo le, da se bodo plače v negospodarstvu uskladile že po prvem polletju, najkasneje pa septembra. Trditev, da so zamrznjene, torej ne drži.

kaj delajo

Sinles

Pred začetkom pogajanj o kolektivni pogodbi dejavnosti

Kot nam je povedal sekretar Sinlesa Marjan Ferčec, sta se pogajalski skupini obeh partnerjev pred novim letom dogovorili, da še v tem mesecu začno pogajanja o spremembah kolektivne pogodbe dejavnosti. V Sinlesu menijo, da dosedanja kolektivna pogodba še velja, velika večina delodajalcev jo tudi dosledno izvaja.

Sindikata prometa in zvez Slovenije In vendar se premika

Po besedah **Cvetke Gliha**, sekretarke sindikata prometa in zvez, so pogajalci opravili že tri kroge pogajanj o novi pogodbi za cestno gospodarstvo. Uskladili so vse določbe do plačnega sistema, kjer so se prvič zaustavili. Glihova vseeno upa, da bodo pogajanja končali še v tem mesecu, saj mora Dars, ki cestnim podjetjem daje del denarja za plače, vedeti, koliko naj ga predvidi.

Podoben položaj je pri pogodbi za **cestni potniški promet**. Tudi pri tej pogodbi so pogajalci že prišli do plačnega sistema, pri katerem so uskladili nekatere dodatke.

Napovedana pogajanja o kolektivni pogodbi za **prevoz blaga po cestah** so decembra odpadla. Predstavniki delodajalcev je sin-

dikalne pogajalce namreč obvestil, da so dali prednost drugim neodložljivim nalogam. Dogovorili so se, da se pogajanja začnejo 20. januarja, v sindikatu pa so zanje že pripravili predloge rešitev osrednjih vprašanj.

Predstavnikom delodajalcev je sindikat predlagal sklenitev aneksa h kolektivni pogodbi za **špedicijsko, skladiščno in pretovorno dejavnost**, na katerega partnerji še niso odgovorili.

Na naše vprašanje, ali se kljub klavnim možnostim, ki so se kazale za sindikat še v novembru, stanje pri kolektivnih pogodbah sedaj le izboljšuje, je Glihova odgovorila pritrdilno. Poudarila je tudi, da v sindikatu ravnajo, kot da vse kolektivne pogodbe dejavnosti še veljajo, tako naj bi bilo do sklenitve novih pogodb. Ker večina delodajalcev pogodbe spoštuje, bi po njenem mnenju morali tudi predstavniki delodajalcev čutiti obveznost, da je treba imeti veljavne kolektivne pogodbe.

F. K.

Sindikata delavcev trgovine Slovenije

Evrotehna - v prvem polčasu zmagal sindikat

O nevdržnih razmerah delavcev v družbi Evrotehna Ljubljana smo v Delavski enotnosti že večkrat pisali. Obupani delavci so se v decembru spet obrnili na nas, da bi posredovali pri direktorju Matiji Robleku. Delavci nekaterih hčerinskih družb Evrotehne več mesecev niso dobili plač, v eni od družb so bili brez njih celo leto. Vodstvu očitajo še druge domnevne nepravilnosti, zlasti lastnjenje in reorganizacije na škodo zaposlenih. Očitajo mu tudi prodajo premoženja in skle-

panje najemnih pogodb, kam gredo kupnine in najemnine namreč ne vedo.

Zaradi vsega tega smo se že v decembru želeli pogovoriti z direktorjem, o katerem delavci ne govorijo lepo. To nam je uspelo šele v ponedeljek, 5. januarja.

Direktor je očitno želel že pred srečanjem z nami položaj delavcev vsaj delno "sanirati". Našel je sredstva in pred koncem leta delavcem izplačal pretežni del zaostanka plač. Torej so naši poskusi, da bi se z njim pogovorili, deloma zalegli.

Pred pogovorom z direktorjem smo se oglasili še na družbenem pravobranilstvu Republike Slovenije. Tam nam je namestnik pravobranilke pokazal kar zajeten kup dokumentacije o tej družbi. Prepričali smo se, da imajo delavci prav in da z lastnjenjem ni vse v redu.

Z direktorjem Matijo Roblekom smo se dogovorili, da bo regres za lanski letni dopust delavcem izplačan v prvem četrtletju, plače se bodo v bodoče izplačevale redno in skladno s kolektivno pogodbo. Za družbo Evrotehna Trgovina, ki ne posluje racionalno, bo vodstvo takoj pripravilo sanacijski načrt, morebitne presežne delavce bodo reševali zakonito in skladno s kolektivno pogodbo dejavnosti trgovine Slovenije. Delavce bo vodstvo podjetij prek sindikata temeljito seznanjalo s porabo kupnin in najemnin. V morebitno odprodajo premoženja družbe se bo skladno z zakonom o sodelovanju delavcev pri upravljanju vključeval svet delavcev. Dogovorili smo se tudi za podpis pogodbe o pogojih za sindikalno delo, ki naj bi izboljšala sodelovanje med vodstvom družbe in sindikatom.

Dogovorili smo se tudi, da bomo delavce seznanili z vsebino dogovora, sindikati pa bodo sproti spremljali njegovo uresničevanje. In če se ga vodilni v teh družbah ne bodo držali, sindikati ne bomo držali križem rok.

Sandi Bartol

»Teško je odgovoriti na vprašanje, ali sindikat pri pogajanjih za novo panožno kolektivno pogodbo gradbeništva in industrije gradbenega materiala ni bil uspešen in zakaj ne,« nam je na vprašanje, zastavljeno v prejšnji številki našega časnika v članku Neupoštovane strokovne podlage, odgovoril Jernej Jeršan, sekretar republiškega odbora sindikata delavcev gradbenih dejavnosti. »Ne gre namreč za neuspeh, čeprav z vsebino panožne kolektivne pogodbe nismo povsem zadovoljni. Zato bi raje govoril o zadregah in težavah, ki jih imamo sindikati pri pogajanjih s predstavniki delodajalcev.«

Koordinacija med sindikati in močne strokovne službe

Jernej Jeršan razkriva težave in zadrege sindikata delavcev gradbenih dejavnosti pripogajanjih za panožno kolektivno pogodbo

Jeršan je potem povedal, da so v sindikatu te dejavnosti že uvidoma pri pogajanjih pogrešali poprejšnjo koordinacijo dela med panožnimi sindikati, tako med negospodarskimi kot gospodarskimi. Če bi med seboj uskladili nekatera stališča, bi imeli boljše utemeljitve pri pogajanjih za panožne kolektivne pogodbe. Tako pa vsak zase rešujejo nekatere pomembna vprašanja. Na primer novo standardno klasifikacijo dejavnosti. Že pri drugem členu so se pogajanja v gradbeništvu zataknila, ker se nasprotna stran ni želela več pogovarjati o projektantskih in inženiring dejavnosti med našimi petimi podpanogami, ker po novi standardni klasifikaciji dejavnosti sodijo pod šifro 74 in pod šifro 745, se pravi k gradbeništvu. Na srečo so se dogovorili za pravila igre pri pogajanjih. Omenjeni drugi člen so pri pogajanjih obšli in se dogovorili o vseh drugih zadevah. Na koncu pa so se dogovorili, da bodo zaradi nedorečenosti napisali poseben odstavek, da se lahko vključujejo tudi sorodne dejavnosti. Skratka, za to nerazčiščeno področje so pustili vrata odprta.

Ali drug primer: nekatere nekdanje obrtne gradbene firme so z leti zrasle in konkurirajo velikim gradbenim podjetjem- družbam, bivšim državnim podjetjem, njihov status pa je ostal nedorečen. Glede na novo standardno klasifikacijo dejavnosti bi se morale opredeliti za panožno kolektivno pogodbo za gradbeništvo, zdaj pa so pod obrtniki, čeprav imajo osnovne poklice, tipične za gradbeništvo. Standardna klasifikacija se kot obvezen nacionalni standard uporablja od začetka lanskega leta. Zaradi razlik med staro in sedanjo klasifikacijo so

nujni pregledi in morebitni popravki uvrstitev poslovnih subjektov in njihovih delov v posamezne dejavnosti. Zato bi morali tako v Gospodarski zbornici kot v sindikatih preveriti novo stanje svojih članov po novi standardni klasifikaciji dejavnosti. Ker to ni statično, bi se kazalo dogovoriti o sproti spremljavi sprememb.

»Mislim, da bi se morali v Zvezi svobodnih sindikatov tudi strokovno okrepiti,« je menil Jernej Jeršan. »Močan sindikat je tisti, ki ima veliko informacij in znanja, ne le denarja. Panožni sindikati smo glede strokovne pomoči odvisni predvsem od strokovnih služb Zveze svobodnih sindikatov. Gradbinci menimo, naj bi se strokovni timi oblikovali pri ZSSS. Strokovnjake potrebujemo tudi za reševanje vsakodnevnih problemov v osnovnih organizacijah, problemov na območjih. Trenutno praktično nimamo konzultanta za delovna razmerja, pa tudi glede gospodarjenja in kolektivnega dogovarjanja nimamo dovolj kadrov. Brane Mišič, ki je ustrezen strokovnjak, ne more biti povsod in za vse.«

»Od kod pa sredstva za strokovno ekipo?«

»Gradbinci smo pri prehodu na enoodstotno članarino obdržali stara delitvena razmerja, tako da zveza dobi več kot prej in menimo, da bi ta sredstva lahko bila zametek sredstev za kadrovske okrepitve s strokovnjaki, ki bi delovali v strokovnih službah.«

»Toda kljub pomanjkanju strokovnjakov ste za pogajanja pripravili pravno, strokovno in materialno utemeljene predloge za vrednotenje dela v gradbeništvu.«

»Razmere so se v zadnjih letih, zlasti po osamosvojitvi spreme-

nile. V gradbeništvu se je število strokovnjakov zelo zmanjšalo in tudi v organizacijskem smislu smo pri tem izgubili dobre kadre, ki so sodelovali s sindikatom. V prejšnjem sistemu je družba šolala profile, kot so socialni delavci, sociologi in podobne, ne nazadnje tudi strokovnjake s pravne-

Jernej Jeršan

ga področja, ki so bili šolani za to, da bodo v firmah dobro delali za zaposlene. To se je v zadnjih letih povsem zasukalo: ti strokovnjaki povečini želijo biti desna roka menedžerski strukturi in vse svoje znanje uporabljajo v ta namen. Omenjene strokovne podlage so se dopolnjevale glede na spremembe in novo zakonodajo novo; izvirajo pa iz časa pred osamosvojitvijo in dopolnjevale so se ob vsakokratnih pogajanjih za kolektivno pogodbo. Toda

strokovno nesporno je, tudi za delodajalce, da so v gradbeništvu težji pogoji dela kot v drugih dejavnostih. Temu nihče ne oporeka!«

»Kljub temu v pogajanjih niste uveljavili tega spoznanja.«

»Ostalo je pri pravici do že pridobljenega. Z verifikacijo med članstvom smo pri pogajanjih za kolektivno pogodbo leta 1994 zaradi gospodarskega položaja in stanja v gradbeništvu pristali na samo petodstotno povečanje IP prvega tarifnega razreda glede na splošno kolektivno pogodbo. V tem času smo se ves čas trudili ohraniti to razmerje, čeprav nam je nasprotna stran že pri tem delala težave. Pri zadnjih pogajanjih smo tako samo potrdili tisto, kar smo že imeli.«

»Zadovoljni pa s tem niste, ali ne? Navsezadnje se tudi položaj v gradbeništvu izboljšuje, zato so ustvarjeni pogoji za povečanje na 12 odstotkov. Delodajalci pa niso za to...«

»Kazalci gospodarske rasti dokazujejo, da se je položaj v gradbeništvu popravil. Vendar je še vedno veliko pravnega nerada, nelikvidnosti, nerednega plačevanja, kar otežuje pozitivno poslovanje. Vendar se je gradbeništvo že delno prestrukturiralo. Velika podjetja so se reorganizirala. Pojavlja se veliko manjših podjetij. Bilo je veliko stečajev in odpuščenja delavcev. Hkrati pa so bili osnovni gradbeni poklici tudi v času najhujšega osipa gradbenih dejavnosti deficitarni: kvalificirani zidarji, tesarji, železokrivci pa tudi tehniki in inženirji. Če upoštevamo produktivnost, ki se je povečala, in druge kazalce, v sindikatu ne moremo pristati, da se vse težave rešuje samo na plečih delavcev.«

Na novo je treba ovrednotiti potrebo po obstoju splošne kolektivne pogodbe, je še menil Jeršan. Nasprotna stran se je v pogajanjih nenehno sklicevala na navodila Gospodarske zbornice združenjem, naj pristanejo le na določila splošne kolektivne pogodbe oziroma ne dosti več. Tako specifične dejavnosti ne moremo reševati. Jeršan je prepričan, da se bo v bodoče treba dogovoriti o strategiji pogajanj za kolektivne pogodbe, kaj upoštevati, kaj ne, kaj naj rešuje že socialni sporazum, kaj ekonomsko-socialni svet v svoji pristojnosti. Misli da bo treba posebnosti dejavnosti reševati v njihovem okviru, zato je poudaril potrebo po koordinaciji med sindikati in po močnih strokovnih službah v zvezi.

Država skuša reševati TIO

Ministrstvu za gospodarske dejavnosti in delo sta na tiskovni konferenci prejšnji teden zavrnilo očitke, da Tekstilni industriji iz Otiškega Vrha nista (dovolj) pomagali. Delavke in delavci tega zadnjega tekstilnega podjetja na Koroškem so namreč prejšnji četrtek za dve uri protestno zaprli magistralno cesto Slovenj Gradec-Dravograd, s čimer so želeli odgovornost za svoj položaj naprtiti zlasti vladi in njeni premajhni skrbi za to podjetje. Ministrstvom je ugovarjala zlasti Meta Lorenci, predsednica sindikata Tia, češ da so na dovoljenje za ustanovitev invalidskega podjetja čakali kar tri leta. Tudi direktor Boris Kastivnik je menil, da denarna pomoč obeh ministrstev ni zadoščala, saj bi bilo treba spremeniti tudi program podjetja; s sedanjim se Tio namreč ne more obdržati na površju.

Položaj v Tekstilni industriji Otiški Vrh je opisal državni sekretar za industrijo **Boris Šuštar**. Poudaril je zlasti slabšanje poslovnih rezultatov in zmanjševanje obsega proizvodnje od leta 1994. Tio je bil zadnja leta vezan le na enega tujega partnerja, ki je zmanjševal obseg naročil, in to predvideva še v prihodnjih letih. Tujca zanima le naša cenejša delovna sila. Nogavic, ki so glavni proizvod otiškoverških tekstilcev, so leta 1994 naredili 35, lani pa le še 23 milijonov. Realizacija podjetja že od leta 1993 ni krila vseh stroškov. Lani je Tio vsak mesec pridelal za 25 milijonov tolarjev izgube.

Po Šuštarjevih besedah sta se s položajem v Tiu ministrstvu celovito seznanili šele lani, ko je sedanji direktor pri njih iskal pomoč za ohranitev podjetja in delovnih mest.

Že prej in tudi lani pa sta ministrstvu zagotavljali Tiu subvencioniranje prispevkov za socialno varnost, dajali sta dolgoročne kredite za sanacijo podjetja, subvencionirali sta tudi obrestno mero. Tako je Tio lani prejel 48,5 milijona tolarjev dolgoročnega kredita za sanacijo proizvodnje.

Državna pomoč je težave le lajšala

Ministrstvo za delo pa je oktobra lani odobrilo ustanovitev invalidskega podjetja IN-POD, hčerinske družbe Tia. Od oktobra so zaposleni v invalidskem podjetju (teh je 17 odstotkov) oproščeni plačevanja prispevkov za socialno zavarovanje, podjetje je oproščeno tudi davka na storitve, vsakega zaposlenega invalida v invalidskem podjetju pa je republiški zavod za zaposlovanje subvencioniral še s 25 do 75 odstotki zajamčene plače. Poleg tega je ministrstvo za delo Tiu lani zagotovilo še 31 milijonov tolarjev iz naslova ohranjanja delovnih mest.

Tio se je lani vključil tudi v vladin projekt P 11. V okviru tega projekta bo Tiu, ki se mora še prijaviti na razpis, pomagala tudi Slovenska razvojna družba.

Ministrstvo za delo bo sodelovalo pri preusposobitvah delavcev, ki bodo nujne zaradi prerazporeditev, kot bodo predvidene z načrtom prestrukturiranja podjetja. Tio ima preveč delavcev, kar tretjina bo verjetno presežnih. Rešitev Tia naj bi temeljila zlasti na prestrukturiranju, torej na novih programih, tudi na povezovanju s partnerji.

Tio naj bi po besedah Borisa Šuštarja pripravil sanacijski program, ki bi omogočal nadaljevanje proizvodnje v odvisnih družbah, tudi v primeru stečaja krovnega podjetja. Programe, ki na trgu lahko preživijo, bi bilo treba čimprej prenesti na obe hčerinski podjetji – INPOD in Tiaro. S tujim poslovnim partnerjem bi bilo treba sprejeti dogovor, da ne bo preklical že dogovorjenih poslov. Državni organi naj bi upravi podjetja pomagali pri vključitvi v program prestrukturiranja, v katerega naj bi bili vključeni tudi obe hčerinski podjetji. Na zadnje mesto je Šuštar postavil sporazum s sindikatom, ki naj bi v Tiu zagotavljal socialni mir.

Državna sekretarka **Zdenka Kovač** je v imenu ministrstva za delo dodala, da je njegova naloga zagotoviti obstoj vsakega delovnega mesta, ki na trgu lahko preživi. Po njenih besedah bi v Tiu lahko ohranili dve tretjini delovnih mest, kar pomeni nekaj več kot 200 presežnih delavcev. Da bi ohranili jedro hčerinskega podjetja Tiaro bo treba razviti nova jedra, tudi kadre bo treba dodatno usposobiti.

Je stečaj res najslabša možnost?

Sanacijski program je po besedah Zdenke Kovač uresničljiv, če bo sindikat konstruktivno sodeloval. Sanacija mora biti skupen

projekt vseh: torej vodstva, zaposlenih in tudi lastnikov.

Po besedah direktorja **Tia Borisa Kastivnika** je pomoč države potrebna, ker podjetje, ki večino dohodka ustvari z delom za tujega partnerja (lon posel), ne more več preživeti. Delavke so po njegovem mnenju dokaj izčrpane, nekatere so le še številke. Uprava Tia je zato sama predlagala tisto, kar ji narekuje zakon. Možnost je ali prisilna poravnava ali stečaj. Donosne programe pa bi morali ohraniti, torej čimprej prenesti v odvisne družbe. Skupščina Tia je sklicana za 29. januar, takrat bo tudi jasno, ali bodo lastniki sprejeli predloge uprave. (Po besedah Borisa Šuštarja bi Elektro Celje že prej lahko predlagal stečaj, vendar bo tudi v tem primeru še naprej dobavljala električno energijo). Finančna pomoč, kot jo je Tio prejemal do zdaj, pa za preživetje podjetja več ne zadošča.

Meta Lorenci, predsednica sindikata v Tiu je povedala, da je za zaposlene stečaj verjetno najslabša možnost. Pričakuje, da bodo delavci, ki naj bi nadaljevali delo, pravočasno prerazporejeni v hčerinska podjetja. Lorencijeva je še menila, da bo najtežje v režiji, saj je uprava dozdaj odpuščala le delavce (tudi po nepotrebem). Država je pri ustanavljanju invalidskega podjetja s soglasji zavlačevala kar tri leta. Ta pomoč je torej bila prepozna, olajšave za zaposlene v invalidskem podjetju bodo prvič lahko uveljavili šele pri plačah za november, nanje pa še čakajo. Po besedah Lorencijeve so za položaj Tia delavci najmanj krivi. Zaradi težav v podjetju (slabih plač) pa je kadrovska sestava zelo slaba, mladi in usposobljeni so odšli na boljše. Še zaposleni v Tiu so v povprečju stari več kot 40 let, imajo tudi več kot 20 let delovne dobe.

Lorencijeva je še povedala, da sindikat podjetja prepričuje delavce, naj vzdržijo. To je zelo težko, saj so skoraj vsi veliki reveži. Ker ljudi skoraj ni mogoče pomiriti, se slabša tudi produktivnost.

Po besedah **Meta Lorenci** je obnašanje zaposlenih odvisno zlasti od izpolnitve direktorjeve obljube, da bo plača za november izplačana 23. januarja. Za vsak primer bi podjetje moralo poleg računanja na redne prilive na žiro račun podjetja poiskati še kakšno rezervno možnost. Tako Lorencijeva, ki ni mogla skriti, da je biti predsednica sindikata v tem položaju zelo nevhvalna vloga.

F. K.

Nihče ne sme le čakati

Lastniška sestava Tia je zelo nenavadna. Kar 46 odstotkov premoženja imajo v rokah notranji lastniki, 17 odstotkov ima denacionalizacijski upravičenec, preostalo pa različni skladi in družbe. Po besedah Borisa Šuštarja lastniki Tia dozdaj sploh niso bili aktivni, niso se izrekli ne o prestrukturiranju ne o programski prenovi. Kar čakali so. Ker so največji upniki Tia zaposleni delavci, ker krediti niso pomembna obveznost, je rešitev Tia ali 400 delovnih mest v največji meri odvisna od soglasja vseh, zlasti pa od sedaj zaposlenih. Ker imajo zaposleni največji lastniški delež, je od njih odvisno veliko več, kot mislijo tisti, ki pomoč in krivce iščejo le zunaj.

Nenazadnje je reševanje Tia ali vsaj večine njegovih delovnih mest najbolj odvisno od sedanjega vodstva, ki mora delavce perspektivnih programov še pred stečajem premestiti v hčerinska podjetja. Če bo Tio prej potopljen, bo prehod v novo organiziranost veliko težji in negotov.

Kjub hudi gmojni stiski je zdaj velika večina zaposlenih za to, da se delo nadaljuje, tako pravi Lorencijeva. Če seštejemo vse plus in minuse, vidimo, da tretjina delavcev lahko pričakuje le zaostalo plačo, vsi skupaj pa delajo zato, da bi dve tretjini zaposlenih ohranilo delo. Ker so tudi lastniki, je njihova odgovornost zelo velika. To velja tudi za njihov sindikat pod vodstvom **Meta Lorenci**.

F. K.

Ko šef misli, da si „zabušant“

Obseg bolniških je v Sloveniji občutno večji kot v razvitih državah. Kako jih zmanjšati, je veliko metod, ena med njimi je ustvarjanje ugodnega ozračja med zaposlenimi.

Vladimir Pirc: Pri nas velja vrsta napačnih predpostavk o vzrokih za visok odstotek bolniškega staleža, iz njih pa ni mogoče napraviti pravih ukrepov.

V Evropski skupnosti velja za povprečno in sprejemljivo, če je zaradi zdravstvenih razlogov odsotnih štiri do štiri in pol odstotka zaposlenih. Oziroma, če je izgubljen tolikšen odstotek vseh delovnih ur. Kljub temu si v razvitem kapitalističnem svetu močno prizadevajo ta odstotek znižati z vrsto prijemov in aktivnosti. Pri nas je v povprečju bolezenska odsotnost z dela precej višja, zlasti v velikih podjetjih. Štirinajst do sedemnajst odstotna ni redkost, v posameznih podjetjih pa presega celo dvajset odstotno stopnjo. To je velik zdravstveni in tudi ekonomski problem. Lotevamo se ga že dolgo, na različne načine, nikoli pa ne s prav velikim uspehom. V zadnjih letih je tudi pri nas nastala vrsta svetovalnih organizacij, ki znajo svetovati podjetjem tudi v takem primeru. Mi smo za pogovor izbrali CTU, Center za tehnološko usposabljanje Gospodarske zbornice Slovenije, pogovarjali pa smo se tudi v nekaj podjetjih o njihovih programih za zmanjševanje bolniških odsotnosti z dela.

V CTU so do programa za zniževanje bolniške odsotnosti prišli prek programa "trening za večjo učinkovitost vodij v proizvodnji", nam je povedala vodja programa za zniževanje bolniških odsotnosti Darja Kuharjeva. V programu "treninga za večjo učinkovitost vodij" so vodje pogosto navajali kot enega izmed velikih problemov v njihovih podjetjih visoko odsotnost z dela. Iz tega se je porodila zamisel o novem programu v CTU, programu za zmanjševanje bolniških odsotnosti, za akterega pripravijo so porabili dobro leto dni. Letos je stekel, poudarek pa je na ukre-

pih, ki jih lahko podvzamejo v podjetjih. Vzroki za bolniško odsotnost z dela ležijo v veliki meri drugje, ne v podjetjih. Vendar tudi v podjetjih lahko veliko storijo za zmanjšanje obsega bolniških. Če v podjetju vodstvo in zaposleni niso pripravljeni lotiti se tega problema, jim nobena zunanja pomoč ne more pomagati, poudarja Kuharjeva.

Seminarje vodi zunanji sodelavec CTU, diplomirani organizator dela Vladimir Pirc. V pogovoru z nami je uvodoma poudaril: »V praksi se je pokazalo, da je mogoče vsaj dobro polovico bolniških pripisati slabemu vodenju

podjetja ali posameznih oddelkov v njem. Osnovno je vzpostaviti prijetno, tovariško in sodelovanje podpirajoče vzdušje. Vodje in šefi in kadroviki so v hudi zmoti, ko trdijo, da ne morejo sami narediti ničesar, ali da so za veliko odsotnost zaposlenih z dela krivi zdravniki, ki bolniške pišejo kar tja v en dan. Huda zmotita! Pred zdravnikom v ambulanti namreč sedi vedno bolnik, pa čeprav se slabo počuti samo zaradi slabega vzdušja v oddelku ali nesporazumevanja s šefom. Na slabo počutje ljudi vpliva izredno veliko dejavnikov, najpogosteje pa ne tisti, ki jih omenjajo vodje oddelkov in vodstvo podjetja.«

Bolniškega staleža ni mogoče naprtiti na konto lenuhov, brezdelnežev in nesposobnežev, pa tudi ne na račun preveč radodarnih zdravnikov. Bolniških ne zmanjša niti finančna motivacija: če bi bilo tako, bi jih bilo v podjetjih, kjer so plače nadpovprečne, mnogo manj. Pa jih ni. V manjši meri, kot se misli, jih povzročajo slaba tehnologija in delovni pogoji.

Povzročajo pa jih neustrezen odnos vodij do podrejenih, dejstvo, da ti ne znajo prislunhiti svojim podrejenim in jih zato ne znajo niti pravilno usmerjati niti motivirati v dobro podjetju in njihovih samih. Pomemben vzrok nezadovoljstvu so namestitve na neustrezna delovna mesta, nekomunikativnost vodij... Njihovo pogosto prepričanje, da ljudje tako hodijo v službo samo zaradi plače in če so že plačani, naj tudi delajo (in molčijo ter ubogajo).

»Ker so vodje prepričani, da ljudje hodijo na delo samo zaradi plače, te pa ni mogoče kar tako povečati, se torej s problemom bolniških nič več ne ubadajo, saj tako ni kaj storiti,« pravi Vladimir Pirc. »Njihova naslednja napaka je, da zaposlenih ne znajo motivirati za delo. In naslednja, da je treba za motivacijo zelo veliko sredstev. Toda ljudje gredo delat, da uresničijo svoje cilje, in teh vodje ponavadi ne poznajo, ker se z ljudmi ne ukvarjajo, ker jih ne spoznajo. Toda delavci vsak dan, na razne načine, sporočajo prepostavljenim svoje želje, svoje načrte. Treba jim je samo prislunhiti in njihove želje ali načrte (glede dopusta v glavni

proizvodni sezoni denimo) prilagoditi interesom podjetja ter delavčevim. Rezultat je zadovoljen delavec, ki bo rad hodil na delo in ne bo svojih interesov reševal v konfliktu s šefom. Zato tudi ne bo razmišljal, ali bi prvo primerno priložnost izkoristil za umik v bolniški stalež.«

Šefom redko pride na misel, da bi katerega od njegovih delavcev zanimala kariera. Nekatere kariere želje so sorazmerno skromne. Nekatere pa sežejo daleč in takšen delavec bo hotel v šolo. Če ga bodo nadrejeni pri tem ovirali, si bo izmislil vrsto načinov, da bo šolanje opravil, pa četudi z odhajanjem v bolniško na primer. Pirc to tezo utemeljuje z naslednjim hipotetičnim primerom: če zaposlenega, ki dela izpite na univerzi, nadrejeni ovirajo in mu ne dajo prostih dni za opravljanje izpitov, si bo izmislil bolniško, ki pa bo, da bi bila prepričljiva, daljša kot bi bil izredni dopust za izpit. Podjetje tako izgubi precej delovnih dni takega študenta in pridobi zlovoljnega in užaljenega delavca.

»Zanimivo je, da šefi še zaznajo, da je nek delavec denimo izven podjetja silno podjeten in aktiven, v službi pa "meglen",« je vskočila Darja Kuhar. »Kako bi ga pripravili do podobne aktivnosti v podjetju, pa je za njih nerazrešljivo vprašanje. Pa bi bilo dovolj, če bi v zaposlenih vzbudili občutek, da so dovezetni za njihova razmišljanja in predloge, da jim znajo prislunhiti...«

Komunikacija med zaposlenimi v podjetju seveda ne poteka samo od vodstvenih kadrov k delavcem, ampak tudi v nasprotni smeri. Tudi delavci, nevesči komuniciranja, lahko tako kot vodje povzročijo hudo kri in nasprotovanje za dalj časa.

»Dva nervozna vodja naredita dva nervozna oddelka,« pravi Vladimir Pirc. »Kaj to pomeni za podjetje in za zaposlene, si lahko mislite. Skratka, dobro vzdušje v podjetju pripomore, da zaposleni razmišljajo več o delu in komajda, ali bi se kazalo izmuzniti v bolniško.«

Ali je z ustvarjanjem dobrega vzdušja mogoče na hitro zmanjšati odstotek bolniških v podjetju, pa v naslednji številki DE.

Sindikat delavcev prometa in zvez Slovenije

V skladu z določili Zakona o določitvi minimalne plače in načinu usklajevanja plač objavljamo izhodiščne plače po kolektivnih pogodbah dejavnosti **Sindikata prometa in zvez**. Izhodišča se uporabljajo za izplačila v mesecu januarju 1998.

Kolektivna pogodba za cestni potniški promet

	Izhodišče	R. R.
I. Enostavna dela	52.040	1,00
II. Manj zahtevna dela	56.724	1,09
– mazalec, pralec, vulkanizer,	56.724	1,09
– sprevodnik	57.243	1,10
III. Srednje zahtevna dela	62.968	1,21
– administrativni manipulant	62.968	1,21
– pom. mehanik, električar, klepar	63.488	1,22
– voznik taksi vozila	64.529	1,24
IV. Zahtevna dela	71.295	1,37
– blagajnik	71.295	1,37
– KV vzdrževalci vozil	78.060	1,50
– voznik avtobusa	79.100	1,52
V. Bolj zahtevna dela	79.621	1,53
– informator na AP	79.621	1,53
– prometnik, prometni kontrolor	87.427	1,68
– razporednik, specialist	92.110	1,77
VI. Zelo zahtevna dela	104.600	2,01
VII. Visoko zahtevna dela	142.070	2,73
VIII. Najbolj zahtevna dela	174.855	3,36

Izračun izhodiščnih plač po kp za cestno gospodarstvo

Tarifni razred	Relativna razmerja	Izhodišče
I.	1,00	51.789
II.	1,10	56.968
III.	1,23	63.700
IV.	1,37	70.950
V.	1,55	80.272
VI.	1,85	95.809
VII.	2,10	108.757
VIII.	2,50	129.543
IX.	3,00	155.367

Izračun izhodiščnih plač po kp za ptt

Tarifni razred	Izhodišče
I.	56.333
II.	65.910
III.	69.853
IV.	78.303
V.	88.443
VI.	105.343
VII.	133.509
VIII.	140.833
IX.	168.999

Izračun izhodiščnih plač po kp za špedicijsko, skladiščno in pomorsko agencijsko dejavnost

Tarifni razred	Relativna razmerja	Izhodišče
I.	1,00	57.822
II.	1,10	63.604
III.	1,23	71.121
IV.	1,37	79.216
V.	1,55	89.624
VI.	1,85	106.971
VII.	2,10	121.426
VIII.	2,50	144.555

Cvetka Gliha, sekretarka SDPZ

Direktorica hoče krojiti sestavo nadzornega sveta

Delavci Emone Mesne industriji Zalog so Milošu Trampužu, ki je odšel iz njihovega podjetja, podaljšali mandat v nadzornem svetu. Ker je bila ta odločitev za direktorico sporna, je naročilo pravno mnenje. Odvetnica se je postavila na njeno stran. Kdo ima prav, bi morala povedati svoje mnenje zlasti pravna stroka.

Do zapleta v Emoni Mesni industriji Zalog je prišlo po odhodu **Miloša Trampuža**, člana nadzornega sveta, iz podjetja. Svet delavcev je sklenil, naj v nadzornem svetu zaposlene zastopa še naprej. To pa očitno ni bilo po volji **Sonje Pene**, direktorice podjetja. Da ima direktorica prav naj bi dokazano tudi pravno mnenje odvetnice **Nevenke Ferencak**. Ta je med drugim zapisala, da odločitev sveta delavcev ni skladna z zakonom. Zakon o gospodarskih družbah, na katerega se je naslonil svet delavcev, po njenem mnenju vsebuje le splošne določbe. Posebnosti in konkretnosti pa po njenem mnenju določa zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju. Po tem zakonu pa naj bi imel pravico biti izvoljen v nadzorni svet le delavec, ki ima aktivno volilno pravico in je v družbi zaposlen najmanj 12 mesecev. **Ob prenehanju delovnega razmerja naj bi po 46. členu tega zakona prenehalo tudi članstvo v svetu delavcev in nadzornem svetu.**

Sekretar območnega odbora sindikata kmetijstva in živilske industrije **Valter Zavec** je zaradi tega mnenja in ravnanja direktorice, ki ga je naročila, ogorčen. Po njegovem mnenju pa je to pravno mnenje tako sporno, da bi se o njem morali izreči pravni strokovnjaki. Mnenje odvet-

nice je zelo sporno tudi za **Milana Utrošo**, ki v predsedstvu sveta ZSSS pokriva področje soupravljanja. Podobno meni tudi **Jovo Labanac**, sekretar sindikata kmetijstva in živilske industrije na državnih ravni. Oba menita, da zakon o gospodarskih družbah določa, da omejitve pasivne volilne pravice na tiste, ki so v družbi zaposleni najmanj 12 mesecev, velja le za članstvo v svetih delavcev. Te omejitve za članstvo v nadzornih svetih pa po njenem mnenju v zakonu ni.

Valter Zavec, ki redno sodeluje s sindikatom in svetom delavcev v Mesni industriji Zalog, nam je še povedal, da je svetu delavcev mandat že potekel. Poskus sklica seje, ki naj bi obravnavala pravno mnenje odvetnice Ferencekove (in ponovno odločila o imenovanju Trampuža), tudi zato ni uspel.

Zaplet v zaloškem podjetju, ki se je zadnja leta otepal s kar precejšnjimi težavami, bi bilo treba čimprej razjasniti. Tudi v drugih nadzornih svetih namreč delavce zastopajo zunanji člani, torej tisti, ki jim zupajo. Delavci Emone Mesne industrije Zalog Trampužu očitno zupajo. Vprašanje je le, ali jim direktorica s pomočjo odvetnice to lahko prepreči. Dvomimo!

F. K.

ZSSS pomaga ginekološki kliniki

Pred novim letom je ZSSS začela humanitarno akcijo za nakup monselatorja (drobilca, razkosalnika), ki ga ginekološka klinika nujno potrebuje za endoskopske operacije. Cena tega instrumenta z dodatno opremo je 2.000.000 tolarjev.

Večina območnih organizacij in sindikatov dejavnosti je že nakazala po 50.000 tolarjev, svet ZSSS pa 100.000. Sekretar ZSSS Rajko Lesjak računa, da bodo denar prispevale vse območne organizacije in sindikati. Direktorju ginekološke klinike bodo denar izročili 22. januarja. Ta humanitarna akcija bo dokazala poslušnost ZSSS za kakovostno zdravljenje obolelih žensk.

Za zahtevke iz prejšnjih let ne velja novi zakon

Vekoslava Krašovec, sekretarka območne organizacije ZSSS za Podravje in državna svetnica, je ministrstvo za delo vprašala, ali zakon o povračilu stroškov v zvezi z delom in nekaterih drugih prejemkov (U. l. RS, št. 87/97) velja tudi za izplačilo prejemkov iz prejšnjih let, če jih delavci še poskušajo uveljaviti. Takšnih primerov je po njenem mnenju kar precej, podjetja tako delavcem dolgujejo odpravnine in še marsikaj. Krašovec je svoje vprašanje utemeljila še s prakso delodajalcev, ki zaradi nejasnosti za

nazaj delavcem najraje ne izplačujejo ničesar.

Državna sekretarka **Nataša Belopavlovič** je odgovorila, da novi zakon velja od 1. januarja letos. Povračilo stroškov za prejšnje obdobje, tudi za december 1997 (tudi odpravnin, regresov za prehrano...), urejajo torej kolektivne pogodbe ali drugi veljavni predpisi, veljavni na dan nastanka pravice delavca. Delodajalci, ki se skušajo temu izogniti, naj torej ne računajo, da bodo sodišča odločila njim v prid.

F. K.

Upokojenci naj se organizirajo tudi v podjetjih

V Sloveniji zdaj deluje kakšnih sto klubov in aktivov upokojencev v podjetjih in ustanovah. Od lanskega leta klubi in aktivni prek svojega koordinacijskega odbora sodelujejo z Zvezo društev upokojencev Slovenije (ZDUS). V upravnem odboru te zveze jih predstavlja Marjana Bizilj, v skupščini pa Alfonz Debelak in Janez Škerjanc. Kot nam je povedal Alfonz Debelak, predsednik koordinacijskega odbora klubov in aktivov, je povezovanje steklo, ko so v ZDUS ugotovili, da obe obliki organiziranosti med seboj nista konkurenčni in da medsebojno sodelovanje lahko članstvu le koristi.

Najpogostejša vsebina dela klubov (ti delujejo v podjetjih) in aktivov (delujejo v ustanovah) so srečanja, praviloma enkrat letno, organizirajo jih podjetja. Nekateri klubi pa za svoje člane organizirajo tudi kulturne in rekreacijske prireditve. V Hotelu Delfin v Izoli lahko člani klubov letujejo po cenah, kot veljajo za člane društev upokojencev. Ob boleznih in nesrečah člani nekaterih klubov prejmejo socialno pomoč. Pri drugih klubih deluje blagajna vzajemne pomoči, ki svojem umrlih izplačuje posmrtnino.

Smisel delovanja klubov in aktivov upokojencev v podjetjih in ustanovah so tudi stiki z zaposlenimi, pravi Alfonz Debelak. Ti naj bi tako bolj cenili njihovo minulo delo in spoznavali, kaj jih čaka v življenju. Upokojenci namreč ohranijo delovne navade, z njimi pa tudi občutek dolžnosti, odgo-

vornosti in solidarnosti. Klub in aktiv pa jim dajeta možnost spremljati dogajanje v svojem bivšem delovnem okolju, kjer je marsikdo po svojih močeh pripravljen tudi pomagati.

Za delovanje klubov in aktivov upokojencev v podjetjih in ustanovah je pomembno, da se jim ni treba formalno registrirati, saj so lahko organizirani pri sindikalnih organizacijah. Debelak pravi, da so jim sindikati in uprave podjetij dolžni pomagati, tako da jim zagotavljajo prostor, krili naj bi tudi stroške izvajanja njihovega programa. Najstarejši klub upokojencev deluje v Emoni, kjer so ga ustanovili že pred 35 leti, njegov predsednik je Ivan Pezdir. Drugi najstarejši klub je v Ljubljanskih mlekarnah, večina drugih pa je še »mladoletnih«. Aktivni so ustanovljeni v vseh bankah, Gospodarski zbornici Slovenije,

Sindikalna lista

(Temelj je SKP za gospodarstvo)

januar 1998

Prvi del

1. Dnevnice		
– cela dnevnicna	(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00
– polovična dnevnicna	(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00
– znižana dnevnicna	(od 6 do 8 ur)	1.218,00
2. Kilometrina	(od 5. 9. 1997 dalje)	30,75
3. Ločeno življenje		51.098,00
4. Prenočišče - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec		
5. Regres za prehrano		
– po SKPGD		(na delovni dan) 517,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade		
– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let		50.532,00
– za 20 let		75.798,00
– za 30 let		101.064,00
2. Odpravnina pri upokojitvi		291.398,00
3. Solidarnostne pomoči		
– po SKPD		
– ob smrti delavca		86.419,00
– ob smrti v ožji družini		43.710,00
4. Minimalna plača		62.299,00
5. Zajamčena plača		37.045,00
6. Regres za letni dopust – najmanj		102.000,00

Strokovna služba ZSSS

Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije in še nekaterih republiških ustanovah. V klube in aktivne se lahko povezujejo le tisti, ki so delali v posameznem podjetju ali ustanovi in njihovi upokojeni zakonci. Največ klubov in aktivov so upokojenci ustanovili po letu 1982, tako da jih je sedaj že več kot sto, od tega skoraj polovica v Ljubljani. V vse te klube je po evidenci v koordinacijskem odboru včla-

njenih skoraj 88.000 upokojencev. Sedež tega koordinacijskega odbora, ki deluje že od leta 1987, je na Parmovi 53 v Ljubljani. V vodstvu koordinacijskega odbora želijo, da bi klub ali aktiv organizirali še upokojenci drugih podjetij in ustanov. Pri koordinacijskem odboru lahko zainteresirani upokojenci o tem dobijo potrebne informacije in navodila.

F. K.

Kot smo poročali v prejšnji številki, so predstavniki sindikata delavcev komunalnega in stanovanjskega gospodarstva 22. decembra podpisali novo kolektivno pogodbo za področje poslovanja z nepremičninami. Ker Delavska enotnost ni bilo na prizorišču, objavljamo fotografijo (avtor Matej Šparovec, kuhar v Sindikalnem izobraževalnem centru Radovljica) tega dogodka za zamudo. Pogodbo so podpisali (od leve proti desni): Janez Frelih, GZS-Združenje za poslovanje z nepremičninami, Stojan Horvat, stanovanjska sekcija združenja delodajalcev, Alojz Terbuc, predsednik sindikata stanovanjskega in komunalnega gospodarstva, v ozadju Miloš Mikolič, sekretar tega sindikata.

F. K.

Kučan se zanima za težave v kovinski industriji

Ljubljana, 12.1.1998 - Predsednik republike Milan Kučan je, v skladu s svojo večkrat izraženo skrbjo zaradi problemov prestrukturiranja slovenske industrije, danes na njihovo željo sprejel delegacijo Sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije.

Predstavniki SKEI so v pogovoru s predsednikom republike izrazili skrb za usodo slovenske strojne in kovinskopredelovalne industrije in še posebej zaradi stanja v slovenskih železarnah. Projekt sanacije slovenskih železarn poteka po njihovem mnenju prepočasi, ponekod pa sploh ne, zaradi česar so ogroženi tako proizvodnja kot tudi številna delovna mesta. Predstavniki SKEI so prepričani, da so znanje, visoka industrijska tradicija ter vpetost slovenske kovinskopredelovalne in strojne industrije v mednarodne posle, ki zagotavljajo tudi trge, dovolj trdna osnova za oživljanje in razvoj te industrije. Koncern Slovenskih železarn po njihovi sodbi na tem področju ne opravlja svoje naloge, zato so izrazili pričakovanje, da bodo pristojni v državnem zboru, v vladi in drugih službah pripravljeni na celovit pogovor, tudi o strategiji preobrazbe obeh slovenskih proizvodnih v povezavi z industrijskim razvojem v Sloveniji in v Evropi.

Predsednik Kučan se je predstavnikom SKEI zahvalil za neposredno informacijo. Poleg tradicije slovenske industrije je predsednik posebej omenil tudi nujno internacionalizacijo slovenskih podjetij in s tem v zvezi opozoril na potrebo po prodornejšem nastopanju na tujih trgih in iskanju ustreznih strateških partnerjev.

Urad predsednika republike

Delavci in sindikati so Steklarni Rogaška pomagali prebroditi krizo

Konec leta 1996 se je Sindikat kemične, nekovinske in gumarske industrije v podjetju Steklarne Rogaška, ki ga vodi Albin Šrmpf, upri predlogu za uvedbo stečaja tega podjetja. Zaradi tega je rogaška steklarna dobila novo vodstvo, ki je pri državi doseglo reprogramiranje njenih posojil in terjatev. Za ohranitev podjetja in delovnih mest se je terjatvam odpovedala tudi velika večina steklarjev. Na tej podlagi je Steklarna Rogaška prebrodila krizo in ponovno postala eno od perspektivnih podjetij na Celjskem, saj na najbolj zahtevna tržišča izvozi kar 95 odstotkov celotne proizvodnje.

Po besedah direktorja Steklarne Rogaška **Davorina Škrinjariča**, izrekel jih je na tiskovni konferenci ob zaključku sanacije, je steklarna v letih od 1994 do 1996 ustvarila skoraj milijardo tolarjev izgube. Za premostitev težav je država takrat rogaškimi steklarjem pomagala s kreditom v višini štiri milijone mark, ki je do konca lanskega leta z obrestmi narasel na več kot 11 milijonov mark. Terjatev iz tega naslova je od države prevzela Slovenska razvojna družba.

Od lanske spomladi, ko so v steklarni začeli izvajati sanacijski program, so fizični obseg proizvodnje povečali za 14 odstotkov, izvoz pa za 29 odstotkov, število zaposlenih pa so z mehкими metodmi zmanjšali za 100 delavcev, še vedno jih je skoraj 1700. Steklarna je lani ustvarila 338 milijonov tolarjev dobička. Sicer pa bodo letos v steklarni pro-

izvedli za okoli 40 milijonov ameriških dolarjev kristalnih izdelkov. 90 odstotkov celotne proizvodnje bodo izvozili. Kar 80 odstotkov proizvodov izvozijo v Združene države Amerike, kjer ima Steklarna Rogaška na trgu ročno brušenega kristala kar 30-odstotni tržni delež.

V Steklarni Rogaška so našli rešitev tudi za problem prezadolženosti. Vodstvo podjetja se je uspelo s Slovensko razvojno družbo dogovoriti za delno zmanjšanje in reprogramiranje kredita, ki ga je država dala podjetju na začetku devetdesetih let. Slovenska razvojna družba je najprej sicer želela kredit spremeniti v lastninski delež – s čimer bi postala njen 53-odstotni lastnik, vendar v podjetju na to niso pristali. Kasneje so se dogovorili, da bo steklarna v naslednjih sedmih letih vrnila Slovenski razvojni družbi 4,5

milijona mark sredstev po sedemodstotni obrestni meri.

Da bi steklarni omogočili nemoteno poslovanje in razvoj ter ohranili čim več delovnih mest, so se svojim terjatvam za pre malo izplačane plače odpovedali tudi delavci, ki so sicer 60-odstotni lastniki Steklarne Rogaška. Doslej je izjavo podpisala že velika večina delavcev. Tako se bodo delavci v korist tovarne, ki ostaja v njihovi večinski lasti, odpovedali skupno 16 milijonom mark terjatev, ki so do danes z obrestmi narasle že na 40 milijonov mark. Če bi delavci vztrajali na izplačilu teh sredstev, ki jih podjetje dejansko nima, bi po besedah direktorja **Davorina Škrinjariča** dejansko uničili podjetje, katerega večinski lastniki so.

Ker so v Steklarni Rogaška uspeli rešiti problem prezadolženosti, ima podjetje velike razvojne možnosti, saj ima celotno proizvodnjo za 1998 leto že prodano. Povpraševanje po proizvodih steklarne je večje od njenih proizvodnih zmogljivosti. Zato so v steklarni že lani v modernizacijo proizvodnje vložili pet milijonov mark, razmišljajo tudi o razširitvi proizvodnje.

Dosedanji potek sanacije je na tiskovni konferenci območne organizacije ZSSS na Celjskem zelo pozitivno ocenil tudi predsednik Sindikata KNG v Steklarni Rogaška **Albin Šrmpf**, ki je tudi napovedal, da bodo v steklarni kmalu zvišali plače.

Skratka, razmere v Steklarni Rogaška so se obrnile na bolje, k čemur so zelo veliko prispevali delavci in sindikat.

T. K.

Nova mednarodna telefonska centrala bo Mariboru dala več deset novih delovnih mest

Generalna direktorja Telekom Slovenije **Adolf Zupan** in **Iskra Tela Andrej Polenec** sta konec prejšnjega tedna podpisala pogodbo o dobavi in montaži mednarodne telefonske centrale v Mariboru. Oprema za drugo mednarodno telefonsko centralo v Sloveniji bo stala več kot 200 milijonov tolarjev. Najsoodobnejša telefonska centrala bo začela obratovati oktobra letos, Mariboru bo neposredno in posredno prinesla tudi več deset novih delovnih mest.

Po besedah **Adolfa Zupana** sodi nova centrala v okvir postopne decentralizacije slovenskega telekomunikacijskega omrežja ob hkratni centralizaciji omrežja za nadzor in upravljanje. Ker mora Telekom Slovenije zagotavljati popolno razpoložljivost svojih magistralnih in mednarodnih povezav, bo mariborska mednarodna centrala imela po-

vsem enako tehnologijo kot **Ljubljanska**.

Adolf Zupan je še povedal, da je v Sloveniji v minulih treh letih dobilo telefon 150.000 novih telefonskih naročnikov (število čakajočih na novi telefonski priključek se je zmanjšalo s 60.000 na 20.000), omrežje je digitalizirano že 70-odstotno.

V minulih letih je Telekom letno vložil v razvoj 20 milijard tolarjev. Če bo tudi letos in v naslednjih letih tako, bo letos Slovenija dobila 50.000 novih telefonskih naročnikov, do leta 2000 pa bo v državi že 42 telefonskih naročnikov na sto prebivalcev in na telefonski priključek ne bo treba več čakati. Na pragu novega tisočletja, ko bo Telekom izgubil monopol nad govorno telefonijo, telegrafijo in gradnjo podatkovnih omrežij, bo v Sloveniji tudi v celoti digitalizirano telefonsko omrežje.

Minister za promet in zveze Anton Bergauer (prvi z desne), direktor Iskre Tel Andrej Polenec (v sredini) in direktor Telekom Slovenije Adolf Zupan ob podpisu pogodbe o izgradnji mednarodne telefonske centrale, ki bo Mariboru prinesla nekaj deset novih delovnih mest.

Minister za promet in zveze **Anton Bergauer** je ob podpisu pogodbe dejal, da bo nova mednarodna telefonska centrala prinesla Mariboru toliko prednosti, kolikor mu jih je pred stoletjem in pol izgradnja južne železnice. Zaradi svojega priključka na komunikacijsko avtocesto bo Maribor postal zanimivejši za tuje

investitorje. Mariborski župan **dr. Alojz Križman** pa se je ob podpisu pogodbe zavzel, da bi Iskra Tel razširil svojo mariborsko enoto, ki danes zaposluje 25 ljudi, zaradi nove centrale razširil zlasti z mladimi strokovnjaki in diplomanti mariborske univerze.

T. K.

Skei v Tamu se zavzema za združitev stečajnih postopkov

Ker je višje sodišče razveljavilo sklep okrožnega sodišča o združitvi 16 stečajnih postopkov, so se delavci Tama znašli v neenakopravnem položaju. Čeprav so z odpovedovanjem skupaj reševali Tam, obstaja nevarnost, da bodo eni dobili prednostne terjatve poplačane, večina pa ne. Zato se Syndikat kovinske in elektropredelovalne industrije v Tamu se še vedno zavzema za združitev stečajnih postopkov.

Predsednik SKEI v Tamu **Drago Gajzer** je konec lanskega leta na tiskovni konferenci govoril o možnih posledicah razveljavitve združitve stečajnih postopkov za Tam in njegovih 16 odvisnih družb. Povedal je, da je

SKEI v zakonitem roku v stečajnem postopku vložil terjatve za nekaj več kot 4000 delavcev, skupaj pa je med upniki skoraj 5000 bivših delavcev Tama.

Februarja letos je stečajni upravitelj delniške družbe Tam Mirko Žagar predlagal, da bi vse stečajne postopke združili v enega. Za takšen predlog se je stečajni upravitelj odločil tudi zaradi tega, ker premoženje nekoč enovitega Tama po reorganizaciji na začetku devetdesetih let vse do danes ni bilo ustrezno razdeljeno. Tako je denimo zemljiškopravni lastnik 100 hektarjev zemljišč in vseh nepremičnin še vedno delniška družba Tam.

Žagarjev predlog sta podprla SKEI in Neodvisni sindikat v Tamu. Po Gajzerjevih besedah so sindikalisti v združitvi stečajnih postopkov videli možnost, da se kar se da hitro poplačajo prednostne terjatve delavcev. Prav tako bi združitev stečajnih postopkov zagotavljala boljše pogoje za poslovanje 14 novih družb, ki imajo v najemu proizvodne prostore in strojno opremo nekdanjega Tama.

Žagarjev predlog je podprl tudi upniški odbor, v katerem so zastopani predstavniki upnikov, ki imajo skupno več kot 80 odstotkov terjatev. To racionalno rešitev je stečajni senat okrožnega sodišča v Mariboru potrdil 21. oktobra.

Na sklep o združitvi vseh stečajnih postopkov v enega se je pritožilo 14 delavcev in ena stečajna upraviteljica. Višje sodišče je njihovi pritožbi ugodilo in za-

devo vrnilo prvostopenjskemu sodišču. V obrazložitvi je višje sodišče zapisalo, da v zakonu o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji ni določila o združevanju stečajnih postopkov. Prav tako ni mogoče za združevanje stečajnih postopkov smiselno uporabljati določil o združevanju pravnih postopkov, temveč je treba voditi vsak stečajni postopek posebej, saj bi sicer lahko prišlo do prelivanja stečajnih mas. "Združitev stečajnih postopkov zaradi lažjega reševanja interesnih konfliktov ali nerazčiščenih odnosov iz razdelitve premoženja ali iz nerazčiščenih poslovnih odnosov je nedopustna in v nasprotju z interesi stečajnih upnikov. Če pa bi pomenila združitev le obravnavanje zadeve pod isto opravilno številko in pred istim stečajnim

senatom, vendar s šestnajstimi stečajnimi upravitelji, ki bi vodili samostojne postopke skladno s stečajnim zakonom, pa tudi odpade razlog ekonomičnosti združenega postopka," je zapisano v obrazložitvi sklepa višjega sodišča.

Zaradi tega sklepa višjega sodišča v Tamu še vedno poteka 16 ločenih stečajnih postopkov. Zaradi tega so se znašli v neenakopravnem položaju delavci upniki iz različnih družb. Kakor kaže, bodo dobili poplačane prednostne terjatve samo delavci delniške družbe Tam ter hčerinskih družb Tam-Konsignacija, Tam-Motor, Tam-Mednarodna trgovina, Tam-Stanovanja, Tam-Metalurgija in Tam-Trade. **Večini bivših tamovcev stečajni upravitelji ne bodo mogli izplačati prednostnih terjatev, čeprav bi glede na razpoložljivo stečajno maso v vseh družbah to bilo mogoče.**

Zaradi tega, ker je omenjeni sklep razveljavljen, bodo po Gajzerjevih besedah prikrajšani samo delavci v družbah, v katerih ni dovolj stečajne mase za poplačilo prednostnih terjatev. To

pa se sindikalistom in veliki večini delavcev ne zdi pošteno, saj so delavci Tama desetletja skupaj gradili podjetje, ki je vedno poslovalo kot enovit sistem. Šele v zadnjem obdobju pred propadom so Tam reorganizirali, delavce pa so premeščali iz družbe v družbo, ne da bi jih kdo kaj vprašal. Zato bivši Tamovci menijo, da bi morali biti pri poplačilu terjatev vsi v enakopravnem položaju. Konec koncev so se vsi delavci Tama enako odpovedovali plačam po kolektivni pogodbi in drugim prejemkom za to, da bi rešili Tam v celoti.

Po mnenju Tamovega SKEI bodo ločeni stečajni postopki povzročili, da bo ogromno sredstev iz stečajne mase šlo za razčiščevanje lastninskih in poslovnih odnosov med nekdanjimi Tamovimi družbami. Zaradi tega je mogoče pričakovati tudi, da se bodo stečajni postopki vlekli v nedogled. Po besedah Draga Gajzerja pa je najbolj zaskrbljujoče, da bo v primeru ločenih stečajnih postopkov prišlo tudi do razprodaje Tama po delih, kar bi skoraj zagotovo ogrozilo poslovanje 14 novih družb, ki ta čas dajejo delo in kruh 1500 delavcem.

Predstavniki SKEI v Tamu so na tiskovni konferenci najavili, da bodo s pomočjo pravnih strokovnjakov poskušali najti možnost, da bi vseh šestnajst stečajnih postopkov v bivšem Tamu vendarle združili v enega.

T. K.

Predlagamo takojšnjo zamenjavo g. Umka

Kljub pripravljenosti vlade in parlamenta, da pomagata pri dokončni sanaciji SŽ, se je stanje v vseh družbah sistema poslabšalo, za kar je v največji meri krivo slabo vodenje koncerna. Sodimo, da je za to glavni krivec predsednik uprave g. Umek, saj je koncern pod njegovim vodstvom postal prej breme kot pomoč družbam. Kriv je tudi za neusklajeno delovanje med nadzornim svetom in upravo, to ima škodljive posledice v celotnem sistemu. Sprejema odločitve, ki so v pristojnosti nadzornega sveta in skupščine d.d. SŽ ter noče izpolniti nalog, ki sta mu jih naložila parlament in vlada. Do danes ni pojasnil kaj je storil z 28 milijoni DEM, ki jih je parlament z vso odgovornostjo namenil za preprečitev kolapsa družb v obdobju, ko naj bi bila sanacijska in lastninska zakonodaja dokončno sprejeta. Motnje v proizvodnji vseh družb dokazujejo, da sredstva niso bila namensko porabljena. Predsednik ostaja pri neki čudni strategiji - država naj da denar za sanacijo družb SŽ, o njegovi porabi pa bo odločal le on (npr. vložil ga bo v češke ali poljske jeklarne).

S svojim odnosom do vodstev družb povzročata neenotnost in razdore, pri tem mu je v pomoč "koncernska pogodba", ki so jo direktorji pod prisilo podpisali na Jesenicah. Sodelovanje s sindikati je na najnižji ravni. Da bi izboljšal poslabšane odnose je angažiral bavarsko železarno betonskega železa, ki nas bo za milijon ali več DEM učila normalnih medsebojnih odnosov. Po petih letih sanacije SŽ je začel izvajati

predsanacijo. Posledice so zmanjševanje vrednosti družb in stečajni, večkrat s kriminalnim ozadjem (Plamen, Veriga).

Pritiski, tudi javni, na predsednika uprave niso obrodili sadov. Še naprej vztraja pri poudarjanju pomembnosti koncerna na škodo družb. Vse naštetu povzročata neperspektivnost družb in velike socialne probleme v vseh krajih, kjer so te locirane, zato pričakujemo, da bo lastnik oziroma vlada preprečil poguben tok dogajanj.

Vlada mora zamrzniti vse postopke privatizacije in reorganizacije v SŽ do sprejema zakonodaje o SŽ.

Predlagamo takojšnjo zamenjavo g. Umka in konstituiranje novega nadzornega sveta, ki bo lahko izpolnjeval naloge in zahteve lastnikov. Sredstva, ki jih bo parlament odobril za sanacijo, morajo biti namenska za točno določene programe ali družbe, tako da bodo za učinkovitost naložbe odgovarjala vodstva družb. Lastninska preobrazba mora biti izpeljana po lokacijah oz. družbah, saj bo le-to povečalo interes tujih vlagateljev in pripadnost zaposlenih družbam. Do dokončne sanacije naj država ostane 51-odstotni lastnik. Koncernu naj ostanejo le tiste funkcije, ki so v skupnem interesu družb in v njihovo korist, saj le uspešne družbe zagotavljajo uspešen koncern.

Sekretar OO SKEI za Koroško:

Drago Horjak

Sekretar OO SKEI za Gorenjsko:

Franci Žaberl

Vlada je pripravila program celovite in humane socialne oskrbe starejših do leta 2005. V domovih za ostarele naj bi dobili dodatnih 3800 mest, v program oskrbe v bivalnem okolju pa preko 45.000 starejših občanov.

V izgradnjo domov za ostarele bo vlada vložila 6,3 milijarde tolarjev, z vnaprej določenimi standardi izgradnje pa bo pazila, da se ne bi spremenili v "hiralnice".

Vlada, ki je napadana, da ji je kaj malo mar za mlade in socialno šibkejše (pokojninska reforma, obdavčitve, sproščanje cen živil itd.), je pred koncem starega leta pokazala, da jo skrbi, kaj bo s starimi državljani. Sprejela je namreč program razvoja socialnega varstva do leta 2005, po katerem naj bi zagotovila čimbolj celovito in humano socialno varstvo starejših predvsem z mrežo organiziranih storitev v bivalnem okolju. Z drugimi besedami to pomeni, da je pripravila program, po katerem naj bi v naslednjih letih izgradili domove za starejše s skupno zmogljivostjo 3800 novih mest. Hkrati naj bi zagotovili celovitejšo in bolj organizirano pomoč starejšim v njihovem bivalnem okolju. Povečalo naj bi se število skupin za samopomoč, ki jih je zdaj v Sloveniji 300, država pa naj bi na različne načine pomagala tudi družinam, ki skrbijo za svoje ostarele domače. Tako naj bi, po vladi, brezciljno doživljanje in preživljanje starosti sčasoma v naši družbi presegli v kar največji možni meri.

Minister za delo, družino in socialne zadeve Tone Rop je povedal, da je vlada ta program pripravila v zameno za nekolikanj zastarelega, ki se je pred skoraj dvema letoma zaustavil v državnem zboru po prvi obravnavi. Novega naj bi vlada še ta mesec poslala v širšo obravnavo.

Vlada utemeljuje program z dejstvom, da se slovenska populacija naglo stara; vse več je namreč državljanov, starejših od 65 let, pri tem pa raziskave kažejo, da približno dvanajst odstotkov starih ljudi ne more skrbeti zase, pet odstotkov jih potrebuje stalno pomoč pri osebni negi, četrtnina funkcionalno pomoč pri gospodinjstkih opravilih in osebni negi. V splošnih socialnih zavodih je zdaj na voljo nekaj manj kot 11.000 mest, kar zadošča za malo več kot za 4 odstotke starih državljanov. Vendar je v zavodih le 3,8 odstotka starih občanov, ker kar dobrih 18 odstotkov mest zasedajo mlajši od 65 let. Velika večina oskrbovancev je bolnih; v zavode se je zaradi tega

Za lepšo in polneje

doživljano starost

vzroka preselilo 64 odstotkov oskrbovancev in 38 odstotkov jih je bilo sprejetih neposredno iz bolnišnic. Čakalna doba ponekod presega dve leti... Z domovi za upokojence je najslabše pokrito Prekmurje.

Vladin program naj bi starejšim državljanom zagotovil višjo raven standarda in kakovosti življenja tudi v pozni starosti z enakomerno razporejeno mrežo socialnega varstva, okrepjeno s "pluralizacijo" storitvenega sistema. Minister Rop prav slednji pripisuje v sistemu socialnega varstva ostarelih posebno mesto: gre za posebno infrastrukturo, s katero naj bi zagotovili oskrbo in pomoč na domu za kar 15 odstotkov starejših državljanov ali več kot 45.000 Slovencev. Ta pomoč bi vključevala tako imenovane dnevne oskrbovalne centre, varovana stanovanja za starejše, stanovanjske domove za starejše in pomoč na domu kot socialno oskrbo v okviru javne službe, storitve v bivalnem okolju, na domu ali na daljavo. Takšna, delna socialna oskrba bi starejšim omogočila, da bi ostali dlje časa doma, kar si sami seveda tudi najbolj želijo. Ustanovili naj bi deset regionalnih centrov za pomoč na domu, v katerih bi organizirali razne vrste storitev za starejše občane, bolne in invalidne osebe na njihovih domovih.

Izgradnja teh centrov bi veljala le pol toliko kot gradnja novega doma za starejše osebe s 150 do 200 mesti. Ker naj bi po programu za te vrste oskrbe starejših poskrbele predvsem občine, naj bi te financirale 70 odstotkov stroškov, država pa 30 odstotkov. Občine bi torej v naslednjih treh letih, ki so postavljena kot časovni okvir za izgradnjo dnevnih centrov za oskrbo starejših, prispevale 350, država pa 150 milijonov tolarjev.

Drugačna je slika pri zagotavljanju sredstev za gradnjo domov za stalno socialno oskrbo ostarelih. Na ministrstvu za delo računajo, da bi občine zagotovile 30 odstotkov potrebnih sredstev, država pa 70 odstotkov, v zneskih pa je delež občin 2,7 milijarde tolarjev, države pa 6,3 milijarde.

V teh domovih naj bi do leta 2005 imelo mesto 4,5 odstotka starejših Slovencev, torej bi bilo treba izgraditi novih zmogljivosti za 3800 oseb. V javnih zavodih naj bi zmogljivosti povečali za 1500 mest, prav toliko mest naj bi pridobili v okviru javne mreže s podeljevanjem koncesij, 800 mest pa naj bi "prispevali" zainteresirani zasebniki.

Prednost pri zagotavljanju sredstev za povečevanje zmogljivosti bodo imele tiste območne enote, kjer je pomanjkanje mest v domovih najhujše. Vlada bo dala prednost tudi okoljem, ki bodo lahko prispevala več sredstev sama, kar pa ne velja za demografsko ogrožena in gospodarsko manj razvita območja. Za določanje vrstnega reda investicij bo vlada upoštevala tudi ekonomsko upravičenost, funkcionalno ustreznost, stopnjo pripravljenosti investicijske dokumentacije ter zidavo brez arhitektonskih ovir. Koncesije za domsko varstvo starejših bo dodeljevalo po pravilniku o koncesijah na področju socialnega varstva. Ministrstvo za delo pripravlja tudi poseben pravilnik o tehničnih standardih za naložbe in kadrovske normative za domove za starejše. Zasebnih domov država ne bo sofinancirala, bodo pa zanje veljali enaki standardi kot za druge takšne ustanove. Vlada bo zasebnike nadzirala tudi pri cenah. Ministrstvo za delo bo že kmalu pozvalo občine, naj predložijo vloge za morebitno gradnjo, v pravi pa je tudi razpis za dodeljevanje koncesij za varstvo starejših ljudi.

S posebnim poudarkom pa je minister Rop omenil, da ta program omogoča tudi dodatno zaposlovanje! Zdaj je v razne socialne programe vključenih 600 delavk in delavcev, od katerih naj bi jih 350 redno zaposlili. Za letos pa je ministrstvo predvidelo še precej obsežnejše financiranje programov javnih del, in čeprav ta program še čaka na potrditev v letošnjem proračunu, je ministrstvo že pozvalo občine, naj prijavijo programe javnih del za letošnje leto.

Anton, ki mu ni para

Čeprav se s kuharstvom poklicno ukvarja skoraj 6.000 Slovencev in Slovenk, je med njimi le malo takih, ki bi bili tako »širše angažirani«, kot je 52-letni Anton Robnik, glavni kuhar hotela Larix v Kranjski Gori. Kadar ga ni za štedilnikom, je ali član predsedstva Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije in podpredsednik njegove statutarne komisije ali podpredsednik pred tremi leti ustanovljenega Društva gastronomov Ljubljana ali kuharski mojster Radia Triglav z Jesenic... ali pa – pisatelj. »No, no,« bi ugovarjal, »to je malce prezveneč naziv.« Pa vendar: te dni je zagledala »luč sveta« njegova knjiga Kuharski recepti za naše gospodinje ali (v podnaslovu) Domače jedi slovenskih družin, v kateri bo na zajetnih 250 straneh predstavil izbor iz skoraj 3.000 receptov, kolikor si jih je zapisal v teh 28 letih svojega »mojstrovanja«.

Anton Robnik med kuharje ni zadržal slučajno. »Doma v Svečini pri Gornji Kungoti nas je bilo sedem otrok. Oče je bil vinogradniški delavec, mati pa gospodinja, zato si najbrž lahko mislite, kakšno revščino smo tolkli,« se je ob priložnostnem pogovoru najprej spominjal tistih rosnih časov, ko je bil večkrat lačen kakor sit. »Leta 1952, ko sem začel hoditi v šolo, je bilo najhuje; oblast je ukinila bone, pa sem moral vsako jutro najprej k sosedu v štalo, da sem s kidanjem gnoja zaslužil kos kruha za malico. In ker je bil v šoli moj najljubši predmet gospodinjstvo, sem že takrat govoril: 'Ko bom velik, bom pek ali kuhar'...«

Tako je tudi bilo. »No, najprej sem šel za peka – v pekarno na glavnem trgu v Mariboru –, vendar mi vstajanje ob enih ponoči nekako ni šlo preveč dobro od rok. Zato sem jo po treh tednih mahnil čez cesto v Mestno restavracijo vprašat, če bi me vzeli za vajenca. 'Kar tu ostani!' so mi rekli in tako sem se pri njih izučil za kuharja...«

Med strokovnim izpopolnjevanjem v ljubljanskem hotelu Union se mu je glavno mesto tako priljubilo, da se je po odsluženi vojaščini vrnil v Ljubljano – v hotel Turist. »Med nekim izletom v Kranjsko Goro pa se mi je 'prikazala Marija': v Prisanku so mi ponudili mesto šefa kuhinje! Nekaj časa sem sicer okleval in pretehtaval ponudbo, nato pa pristal in tako postal najmlajši šef kuhinje v Sloveniji,« se spominja velikega dogodka. »Medtem so zgradili hotel Larix in me premestili v njegovo kuhinjo za šefa. Zdaj teče že 28. leto, kar sem tu in če bo po sreči, bom tu tudi ostal – do penzije...«

Od kuharice k mikrofону

Ko so se pred dobrimi štirimi leti v Kranjski Gori pripravljali na martinovanje, je v hotelu Larix zazvonil

telefon. »Tukaj radio Triglav z Jesenic. Delamo posebno oddajo o martinovanju, pa bi radi zvedeli, kakšno je vzdušje pri vas in kakšne dobrote boste med krstom novega vina postregli svojim gostom.« Na to bi znal najbolje odgovoriti šef kuhinje, so menili v Larixu, in radijce ročno zvezali z Antonom Robnikom. »Ne da bi se hvalil, a očitno so moj nastop ocenili za dober, saj so me takoj po 'uradni' izjavi vprašali, če bi bil pripravljen sodelovati z njihovim radijem. Zakaj pa ne?! In tako sem od leta 1993 vsako nedeljo sodeloval v oddaji 'Nikar sami – kuhajte z nami!'. V dveh letih, kolikor je bila

na sporedu, sem se prek radijskih valov vsako nedeljo oglasil kar 101-krat!« mojster začne novo poglavje iz svoje kariere.

»Ker pa je na radiu tako, da moraš hitreje govoriti, kot lahko poslušalci pišejo, je bilo veliko vprašanj. In ker mi niso mogli slediti, so nam predlagali, naj recepte in nasvete na nek način objavimo.« Rečeno – storjeno! Anton Robnik je izdal knjižico Nikar sami – kuhajte z nami, ki so jo natisnili v kar 3.000 izvodih in jih toliko tudi – prodali. »Ja, gospodinje

so jo pohvalile; rekle so, da je lepa in preprosto napisana...«

Novost: Kuharski recepti za naše gospodinje

Po dveh letih in 101 oddaji Nikar sami – kuhajte z nami je radio Triglav oddajo umaknil s sporeda, Anton Robnik pa je še naprej pridno beležil recepte. »Več kot 3.000 jih imam v svoji beležki,« rad pove. Kot inštruktor kuharstva pa jih ne predstavlja le svojim učencem, temveč tudi širši javnosti, saj ima svojo rubriko v reviji Dober tek, ki v nakladi 12.000 izvodov enkrat mesečno izhaja v ljubljanski Založbi Dedal d.o.o.

»Prav v Založba Dedal je v dneh pred Novim letom izšla moja druga knjiga z naslovom Kuharski recepti za naše gospodinje. Natisnili smo jo v nakladi 5.000 izvodov, v njej pa je na 250 straneh formata 17 x 21 cm kar okoli 500 receptov različnih jedi, ki jih kuhajo od Trsta do Murske Sobote in od Rateč do Bregane,« je o svojem novem podvigu zadovoljno pripovedoval Anton Robnik, ki se je sredi lanskega decembra ob nedeljah spet začel oglašati prek valov radia Triglav. »Knjiga stane 3.800 tolarjev; če jo bodo kupovali organizirano – na primer preko sindikata – pa bo založnik odobral od 15- do 25-odstotni popust – pač odvisno od količine naročila.«

Da bo dobra, smo se lahko prepričali že iz Antonovega pripovedovanja; že po poslušanju dveh ali treh receptov smo imeli polna usta sline.

N. J.

VSE Z NASMEHOM – Anton Robnik, šef kuhinje v kranjskogorskem Larixu, pa tudi gorec sindikalist in – pisatelj.

V Dražgošah skoraj deset tisoč pohodnikov

Lepa, sončna nedelja je v Dražgoše, kjer je bila že 41. prireditev v spomin na največjo partizansko bitko v letu 1941, privabila ogromno množico ljudi. Starejši in mlajši so se v to vasico na strmih obronkih Jelovice usuli z vseh strani. Največjo pohvalo zaslužijo pohodniki s Pasje ravni, ki so do prizorišča hodili skoraj deset ur. Izkazal se je tudi predsednik države Milan Kučan, ki je na pot prek Jelovice krenil iz Soteske. Množica ga je prisrčno pozdravila že pri prihodu, ploskali pa so mu zlasti za besede, da so odločitve za upor in odpor okupatorju, v demokratičnem svetu še danes visoko cenjene. To je po njegovem mnenju vgrajeno v temelje naše slovenske države.

Čeprav je bila nekoč prireditev v Dražgošah uradna državna proslava, sedanja za njo prav nič ne zaostaja. Nanjo prihaja tudi enota Slovenske vojske, le poslanci, zlasti nekateri, se menda še držijo ob strani. Prizadevni domačini in drugi organizatorji zaslužijo zanj vso hvalo.

Nasvidenje prihodnje leto!

F. K.

turistična
agencija

ATRIS

BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA

STALNO BORZNO SPOROČILO

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmogljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti. Pišite nam ali telefonirajte na 061/131-00-33, int. 384, 385, 061/326-982 ali 322-975; naš telefaks je 061/326-982 ali 317-298, žiro račun 50101-601-92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 16 ure.

**A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI,
KI VAM JIH NUDIMO**

BOHINJSKO JEZERO: dve alpski počitniški hišici za po 6 oseb – kuhinja, kmečka dnevna soba, 3 spalnice, kopalnica – 100 m od jezera – cena 90 DEM na dan, vikend (od petka do nedelje) 190 DEM, upokojenci imajo 10-% popust

BOHINJSKA BISTRICA – počitniški dom: triposteljne sobe, polpenzion 3.600 SIT

POKLJUKA: dve- in štiriposteljni apartmaji, garsonjera in enosobno stanovanje, 68 oziroma 86 DEM dnevno

PLANICA: počitniški dom – sobe, etažni TWC, polpenzion 37 DEM dnevno

KANIN: petposteljni apartmaji, 64 DEM na dan

KRVAVEC: štiriposteljni apartmaji z opremljeno kuhinjo, kopalnico in WC, cena 59 DEM na dan + turistična taksa, ki jo poravnate ob prihodu, termini po dogovoru

KRANJSKA GORA: tri-, štiriposteljne sobe, TWC, polpenzion 42 DEM dnevno

ROGLA: apartmajska hiša, apartmaji za 4 do 6 oseb, manjši za 2 do 4 osebe, cena od 85 do 120 DEM, odvisno od sezone in velikosti. Kmečki dvorec je neposredno na smučipču. Domača ponudba Pohorja pa je le dopolnitev prijetnim večerom. Atris ponudbo priporoča

ČATEŽ: hišice za 5 oseb, bogata oprema, cena 80 DEM dnevno

MORAVSKE TOPLICE: dve-, tri- in štiriposteljne sobe, TWC, polpenzion 35 DEM dnevno/osebo

PTUJSKE TOPLICE: apartma za 2-5 oseb. Cena od 95- 110 DEM. Končno čiščenje 37 DEM

POREČ – hotel Neptun: polpenzion 41 DEM

PIRAN: dvo- in štiriposteljni apartmaji, cena 69 oziroma 85 DEM dnevno

POKLJUKA: počitniški dom MK, dve in štiriposteljni apartmaji, cena 68 oz. 86 DEM dnevno. **PONUDBO PRIPOROČAMO ZLASTI TEKAČEM NA SMUČEH!**

NOVIGRAD: trisobno stanovanje, 55 DEM dnevno

BARBARIGA: enosobno stanovanje za 4 osebe, 45 DEM dnevno

AVSTRIJA – BAD-KLEINKIRCHEIM: apartmaji za 4 osebe, cena 9.330 ATS, za 6 oseb pa 11.860 ATS

ITALIJA – FALCADE: apartmaji za 4 osebe po 10. januarju, cena 683.00 ITL

B. SINDIKALNI IZLETI

Sindikalne organizacije ali kar tako oblikovane skupine vabimo, naj nam posredujejo svoje želje za družabni ali strokovni izlet ali potovanje po domačih krajih ali v tujino. Možnost plačila v 3 obrokih.

Sindikalni izlet v POSOČJE – Kobarid,

kosilo na rečni ladji, ogled Vipavske kleti – zabavni večer. **Enodnevni izlet po VIPAVSKI DOLINI** – malica, kosilo, ogled vinske kleti in degustacija vin, **IDRIJA** – enodnevni izlet v Antonijev rov rudnika živega srebra, **BELA KRAJINA** – obisk vinske kleti in ogled domačih obrti in sprostitev na kmetiji, **BARCELONA** – štiridnevni izlet (od četrta do nedelje), letalski prevoz in nočitve s zajtrkom. Termin 26. 2. in 26. 3. 1998. Cena samo 540 DEM, doplačila za organizirane ogled po individualni želji skupine – možni trije obroki. **RIM** – štiridnevni izlet (avtobus, letalo), bivanje v dvoposteljnih sobah z zajtrkom, ogledi z doplačili vstopnin. Cena 495 DEM.

C. REZERVACIJE AVIONSKIH ALI LADIJSKIH VOZOVNIC

D. POSEBNA POSLOVNA POTOVANJA

Organiziramo ob pripravi vašega osebnega programa.

E. RAZPISANA POTOVANJA

NEW YORK – pet dni za 870 USD, odhod v marcu 1998. **LONDON** – štiri dni za 340 brit. funtov, odhod v marcu 1998.

F. ZAMENJAVA ALI PRODAJA POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI

Enosobno stanovanje za 5 oseb na otoku Pagu zamenjamo za ustrežno enoto v slovenskih zdraviliščih. Možna je tudi medsebojna zamenjava posameznih terminov. Pokličite ATRIS

Počitniško enoto v Čatežu prodamo

ATRIS je povsod, kjerkoli ste.

Metod Zalar, direktor borze

POKLJUKA: brunarica MK, dva povezana apartmaja za skupno 8 oseb. Cena za najem celotne brunarice je 135 DEM dnevno

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije organizira izobraževalna seminarja

"POGAJALSKE TEHNIKE"

1. Namen tega izobraževalnega seminarja je, da si udeleženci pridobijo dodatna znanja in veščine glede tehnik pri pogajanjih.
2. Pogajamo se vsak dan, celo življenje. Vede ali nevede si vsak izoblikuje tudi nek svoj stil pogajanj. Zato pogajanja niso tema, ki bi nam bila neznana. Vendar pa je dejstvo, da so nekateri pogajalci uspešnejši kot drugi. Raziskave v svetu so pokazale, da razlike v uspešnosti pogajalcev ne gre pripisovati predvsem njihovim prirojenim lastnostim. Uspešnost pogajanja je odvisna predvsem od znanja pogajalcev. Torej se uspešnega pogajanja v veliki meri da naučiti.
3. Seminar je namenjen sindikalnim zaupnikom, predsednikom sindikatov podjetij in zavodov, funkcionarjem sindikatov dejavnosti in Območnih organizacij ZSSS ter vodjem pogajalskih ekip za sklepanje panožnih kolektivnih pogodb in članom svetov delavcev.

Čas: 12. februar 1998

Kraj: Dom sindikatov, Ljubljana, Dalmatinova 4, soba 16/1

PROGRAM SEMINARJA

Četrtek, 12. februarja 1998

Od 9.00 do 10.30 ure

Kaj je bistvo pogajanj

Pogajanja kot oblika razreševanja konfliktov. Definicije pogajanj. Najboljša alternativa. Pogajanja kot proces in pogajalski konti num. Stranke v pogajanjih. Stopnje v pogajalskem procesu.

TEST: Kako ravnam med pogajanjem kot član pogajalske skupine

Pogajalski proces: priprave na pogajanja

Ključni pomen priprav za uspešna pogajanja. Določitev cilja oziroma ciljev pogajanj. Vrste, prednosti in pomankljivosti pogajalskih strategij. Pomen informacij za pripravo na pogajanja. Prednosti in pomankljivosti posameznega pogajalca in pogajalske skupine. Vloge v pogajalski skupini. Začetek in trajanje pogajanj. Lokacija pogajanj. Pristojnosti pogajalcev.

Od 10.45 do 12.15 ure

Pogajalski proces: začetek pogajanj

Pomen prvega vtisa ob začetku pogajanj. Obvezne vsebine začetka pogajanj. Začetna pozicija: postaviti svoje zahteve visoko, nizko ali realno? Predstavitev pogajalcev. Preverjanje pristojnosti pogajalcev.

Pogajalski proces: iskanje sporazuma

Dokazovanje utemeljenosti svoje pozicije. Nakazovanje novih možnosti (sporazuma). Predlaganje novih rešitev. Kako prepričati nasprotnika, da imamo prav. Koncesije - obseg in način dajanja. Etika pogajanj. Slepa ulica v pogajanjih - vzroki in način prese ganja.

Od 12.15 do 13.15 ODMOR

Od 13.15 do 14.45

Pogajalski proces: sklenitev sporazuma in zaključek pogajanj

Kdaj je pravi čas za zaključevanje sporazuma? Tehnike zaključevanja. Oblikovanje sporazuma. Obvezne sestavine sporazuma. Zaključek pogajanj.

TEST: Stili pogajanja

Pogajalske taktike

Uporaba pogajalskih taktik in etika. Najpogostejše pogajalske taktike.

Pogajalci kot osebnosti

Katere so zaželene lastnosti dobrih pogajalcev. Katere so škodljive lastnosti. Pogajalski stili in njihovi učinki. Koliko se uspešnega pogajanja lahko naučimo. Osnove teorije potreb in njihove klasifikacije. Mehanizem delovanja potreb na obnašanje. Motivni in motivacijski dejavniki. Odkrivanje dejanskih potreb pri nasprotni strani v pogajanjih. Načini delovanja na zadovolje vanje potreb.

Od 15.00 do 16.30 ure

Simulacija pogajanj: Pogajanja sindikata z upravo o nekaterih delih kolektivne pogodbe.

Strokovni izvajalec: dr. Bogdan Kavčič, redni profesor na FDV, strokovnjak za področje upravljanja s človeškim dejavnikom.

Metode dela: predavanje, razprave, simulacije pogajanj.

Prijave za seminar na izpolnjeni prijavnici pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, Ljubljana, najkasneje do 4. februarja 1998.

Seminar bomo izvedli, če bo 18 prijav, v kolikor bo prijav več, bomo preostale prijavljene uvrstili na naslednji seminar.

Kotizacija za seminar znaša 9.000 SIT za posameznega udeleženca (v ceno je vključeno strokovno gradivo in osvežilni napitki). Prijavnici za seminar je treba priložiti potrdilo o plačilu kotizacije.

Kotizacijo nakažite na ŽR Zveze svobodnih sindikatov Slovenije št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila dodatno pripišite "Seminar X., sklic na številko 15".

Odgovore na dodatna vprašanja v zvezi s tem seminarjem dobite pri Vandji Rešeta na telefonski številki 061/316 489 in pri Jožici Anžel na telefonski številki 061/13 10 033, int. 281 ali 061/316 489.

Vodja izobraževanja pri Svetu ZSSS:

Vanda Rešeta

UČINKOVITO SOUPRAVLJANJE

Namen izobraževalnega seminarja je teoretična in praktična usposobitev članov svetov delavcev in sindikalnih zaupnikov na področju soupravljanja.

Seminarja se lahko udeležijo člani sindikatov, ki so združeni v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije.

Čas: 2. do 4. februar 1998

Kraj: Sindikalni izobraževalni center Radovljica, Gradnikova 1

PROGRAM SEMINARJA

Ponedeljek, 2. februar 1998

od 9.00 do 13.45 ure

Tema I: NAČIN IN STRATEGIJA DELOVANJA SVETA DELAVCEV

Predavatelj: Milan Utroša, član predsedstva Sveta ZSSS

od 13.45 do 15.00 ure: ODMOR

od 15.00 do 18.15 ure

Tema II: VLOGA IN NALOGE SVETA DELAVCEV NA PODROČJU STATUSNIH IN KADROVSKIH ZADEV TER REŠEVANJA SPOROV Z DELODAJALCI

Predavatelj: Gregor Miklič, član predsedstva Sveta ZSSS

Torek, 3. februar 1998

od 9.00 do 12.30 ure:

Tema III: KOLEKTIVNE POGODBE IN SOUPRAVLJANJE

Predavateljica: Metka Roksandič, ZSSS

od 12.15 do 14.00 ure: ODMOR

od 14.00 do 18.00 ure:

Tema IV: VLOGA SVETA DELAVCEV NA PODROČJU PLAČ TER PRI OBRAVNAVI GOSPODARSKIH REZULTATOV DRUŽBE

Predavateljica: Vekoslava Krašovec, sekretarka Območne organizacije ZSSS Podravje

Sreda, 4. februar 1998

od 9.00 do 12.15 ure

Tema V: SOUPRAVLJANJE DELAVCEV TER VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

Predavateljica: Lučka Böhm, svetovalka Sveta ZSSS

Metode dela: predavanje, intenzivno sodelovanje udeležencev, igranje vlog. Prijave za seminar na izpolnjeni prijavnici pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, Ljubljana, najkasneje do 23. januarja 1998. Seminar bomo izvedli, če bo najmanj 20 prijav; če bo prijav več, bomo preostale prijavljene uvrstili na naslednji seminar. Kotizacija za seminar, ki vključuje tudi obsežno strokovno gradivo, znaša 24.000 SIT za posameznega udeleženca. Prijavnici za seminar je treba priložiti tudi potrdilo o plačilu kotizaciji. Kotizacijo nakažite na ŽR Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila dodatno pripišite "Seminar II", sklic na številko 07. Stroške seminarja za člane svetov delavcev krije, skladno z zakonom, delodajalec. Za udeležence, ki želijo biti nastanjeni v SIC Radovljica, je treba to navesti pod ustrezno rubriko v prijavnici. Stroški bivanja in prehrane se poravnajo v SIC (polni penziona v dvoposteljni sobi je 6.550 SIT). Odgovore na dodatna vprašanja in pojasnila v zvezi s tem seminarjem dobite pri Vandji Rešeta na telefonsko številko 061/316-489 in pri Jožici Anžel na številko 061/13-10-033 int. 281 in 061/316 489.

Vanda Rešeta,

vodja izobraževanja pri Svetu ZSSS

Prijavnico za seminar UČINKOVITO SOUPRAVLJANJE, ki bo od 2. do 4. februarja v Sindikalnem izobraževalnem centru Radovljica, smo objavili v 1. letošnji številki Delavske enotnosti na 15. strani.

PRIJAVNICA za izobraževalni seminar

"POGAJALSKE TEHNIKE"

ki bo 12. februarja 1998 v Domu sindikatov, Dalmatinova 4, Ljubljana

Ime in priimek: ..... Datum rojstva: .....

Izobrazba, stopnja izobrazbe: .....

Naslov doma: .....

Zaposlitev: naziv in naslov družbe: .....

- delovno mesto: .....

Član sindikata dejavnosti Slovenije: .....

Član sveta delavcev: DA NE

Funkcije v sindikatu družbe oz. zavoda: .....

Predsednik sindikata družbe: DA NE

Drugo (navedite): .....

Funkcije na drugih ravneh sindikalne organiziranosti

- V sindikatu dejavnosti (navedite) .....

- V območni organizaciji ZSSS (navedite) .....

Žig in podpis odgovorne osebe:

Datum: .....

NAGRADNA KRIŽANKA Rešeno nagradno križanko pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov – Svetoboste bogatejši za 5000 tolarjev. Ne pozabite pripisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevati bomo rešitve, ki bodo prispele do 26. januarja.

Gesla velike novoletne nagradne križanke: 1. Svobodni sindikati, 2. Za pravice delavcev, 3. Za dobro delo pošteno plačilo, 4. Stavka
Za nagrade smo izžrebali tele reševalce: 1 nagrado – 10.000 tolarjev – prejme Marjana Horvat, Cesta 9. avgusta 8/b, Zagorje, 2. nagrado – 6000 tolarjev – prejme Marija Hlastan, Cesta 4. julija, Krško, 3. nagrado – 4000 tolarjev – prejme Nada Pavnovič, Šestova 1, Metlika.
Nagrade bodo poslane po pošti.

Delavska enotnost				HOJA, PREMIKANJE	S SMODNIKOM POLNIJEN KARTONSKI TULEC	MAKEDONSKO KOLO	PREVLEKA ZA STENE	PRITOK DONAVE V AVSTRIJI	JED IZ OCVRTH LIGNJEV ALI SIP	UGANKAR			
										IZHAJA VSAK PETEK! BOGATE NAGRADE!			
ZADETJE Z NOGO V OVIRO										ŽUŽELKA, KI BOLEČE PIČI	OBOROŽEN ČUVAJ	BUČA (narečno)	Čvek v križankah
ODPRT BALKON, PLOŠČAD													ANGLEŠKI GLEDALIŠKI IGRALEC (Edmund)
NEVOLJA, NEZAJINTERESIRANOST													
PAULA ABDUL						ELASTIČEN POLITIK							
GRŠKI PESNIK										NEMŠKI DENAR (trnožina)			
TELOVADBA OB GLASBI										IGRALKA IRELAND			
											IGRALKA GARDNER		
Avtor: Marko Drešček				SVETLOBNI POJAV OB NEVIHTI	PESNIK LJUBEZENSkih PESMI	SOSED GRŠKA ČRKA		IRIDIJ			NEKDANJI SMUČAR (Robert)		
MANJŠI LOČEN PROSTOR V GOSTILNI								SLOVENSKA IGRALKA (Duša)			KMEČKO OPRAVILO		
RAZTEGLJIVA PLETENINA						OKRASEK NA PREDMETU LEVI PRITOK OBA V SIBIRIJI						TELO, KI GA OMEJUJE ŠEST KVADRATOV	IGRALEC DELON
ROMANA OGRIN						VZORNIK MLADIH				KIT UBIALEC			
						IVAN SIVEC				ROBERT REDFORD			
									RUDI SELIGO			PLJAČA ANTOV	
									DEL DNEVA			SMUČAR PICCARD	
PRISTAŠ DRŽAVNEGA SOCIALIZMA							PROSTOR ZA KOKOŠI						
							KAREL OŠTIR						
LJ, LJAK						PRVI MITOLOŠKI LETALEC					SLOVENSKI SLIKAR JOŽE HORVAT		
REŽISER KUROSAVA						GOZDNA PTICA IZ RODU VRANOV					GENERALNI SEKRE TAR OŽN (Kof)		

HUMOR

Šarmer

Predsednika sindikata, ki je v podjetju veljal za pravega šarmerja, je direktor na sindikalni zabavi povprašal: "Si ti že od nekdanj takšen plejbolj? Kako si pa to uredil z ženo? Si imel z njo, preden se je poročila, tudi spolne odnose?"

"Joj, tega pa se ne spomnim več! Kako se je že vaša žena pisala, preden se je poročila!"

Črni humor

Prijateljci se srečata v mestu.
"Joj, od kod pa imaš ti tako krasen krzneni plašč," vpraša prva drugo.

"To je zadnji spomin na moža. Kupila sem si ga z odškodnino, ki sem jo dobila potem, ko se je smrtno ponesrečil v rudniku!"

"Ah, ja!" je vzdihnila prva. "Saj tudi moj mož dela v rudniku, pa je bil, butelj, na dan nesreče ravno na bolniški."